

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS – FRIDAY, BIRŽELIO – JUNE 4, 2010 Vol. CI Nr. 106

Kaina 75 c.

5NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-03-10

PERIODICALS

Priimta Vilniaus deklaracija

Posėdžiauja Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės vadovai. ELTA nuotr.

Vilnius, birželio 3 d. (President.lt) – Vilniuje viešintys Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės vadovai priėmė pagrindinį susitikimo dokumentą – Vilniaus deklaraciją „Baltijos jūros regiono vizija 2020-iesiems”. Šiuo dokumentu reiškiamas ištikinimas, kad naudojantis esamomis regioninio bendradarbiavimo struktūrų galimybėmis, sukaupu patyri-

mu, Baltijos jūros regionas turi geras galimybes tapti vienu labiausiai klestinčių, inovatyviausių ir konkurencingiausių regionų pasaulyje.

Regiono valstybių vadovai ir Europos Komisijos prezidentas Jose Manuel Barroso prisiėmė tvirtą politinį įsipareigojimą deklaracijoje išdėstyta viziją paversti tikrove.

Nukelta į 6 psl.

Lietuva dėkoja Moldovos žmonėms

Vilnius, birželio 3 d. (LR ambasada Kišiniove) – Š. m. gegužės 31 d. Lietuvos Respublikos ambasadoje Kišiniove įvyko Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dvidešimtmečio ir Moldovos parlamento akto, pripažįstančio Lietuvos Nepriklausomybę, dvidešimtmečio minėjimui skirtas renginys.

Lietuvos ambasadorė Moldovos Respublikoje Violeta Motulaitė pažymėjo, kad Moldova buvo pirmoji iš Sovietų Sąjungos respublikų, pripažinusi Lietuvos Nepriklausomybę.

Tuometinis Lietuvos vadovas profesorius Vytautas Landsbergis padėkos telegramoje Moldovos Aukščiausios tarybos pirmininkui Mircea

Snegur rašė: „Tikiu, kad netolimoje ateityje mūsų valstybės bendradarbiaus kaip nepriklausomos, lygiavertės Europos Bendrijos narės”.

„Linkiu, kad šie žodžiai kuo greičiau išsipildytų”, – dėkodama Moldovos žmonėms sakė mūsų šalies ambasadorė V. Motulaitė.

Seimas sutinka patikėti D. Valiui generalinio prokuroro pareigas

Darius Valys.

ELTA nuotr.

Vilnius, birželio 3 d. (ELTA) – Seimas pritarė prezidentės Dalios Grybauskaitės pasiūlytai Dariaus Valio kandidatūrai į generalinius prokurorus. D. Valys žada būti nešališkas priimant sprendimus. Artimiausiu metu jis ketina apsispręsti dėl savo pavaduotojų, kuriuos rinksis atsižvelgdamas į jų patirtį ir žinias. Kaip savo darbo svarbiausius uždavinius

D. Valys pabrėžia prokuratūros atvirumą visuomenei, griežtesnį išteisinio tyrimo kontroliavimą.

Premjeras Andrius Kubilius tikisi, kad būsimajam generaliniam prokurorui pasiseks pasiekti pagrindinį tikslą – atkurti žmonių pasitikėjimą prokuratūros veikla. „Nebus tai lengva, nebus tai labai paprasta. Aš tikiu, kad jam užteks ryžto, gebėjimo matyti ir išvelgti sisteminės problemos ir jas spręsti. Be abejo, jo gebėjimai eiti tas pareigas pasimatys tik jam pradėjus dirbti. Norisi palinkėti, kad jam sektųsi tą darbą padaryti. Ar tikrai taip bus – pamatysime”, – sakė A. Kubilius.

Jis pripažino, kad D. Valys neturi daug patirties. „Bet galbūt kaip tik toks šviežias gūsis į sistemą, kuri pati negali niekaip iš vidaus persitvarkyti, duos ir gerų rezultatų”, – tikisi A. Kubilius.

Šiuo metu Generalinei prokuratūrai laikinai vadovauja Raimondas Petrauskas. Generalinė prokuratūra nuolatinio vadovo neteko, kai atstatydino Algimantas Valantinas.

„Fermentą“ perka amerikiečiai

Vilnius, birželio 3 d. (Balsas.lt) – JAV mokslinių technologijų verslo milžino „Thermo Fisher Scientific” vadovai sukirto rankomis dėl „Fermentas International” grupės, kurios didžiausia įmonė yra lietuvių UAB „Fermentas”, įsigijimo. Amerikiečiai už pirkinį yra pasiryžę pakloti 260 mln. JAV ir čia plėsti gamybą.

Tiksli sandorio suma paaškęs gavus priežiūros institucijų leidimus ir pasirašius galutines sutartis dėl pardavimo. Sandorį tikimasi baigti šių metų trečią ketvirtį. Amerikiečiai perka 100 proc. „Fermento” akcijų iš 2007 m. į įmonę investavusio privataus kapitalo fondo „Summit Partners” ir kitų akcininkų – esamų bei buvusių „Fermento” darbuotojų. Tai vienas iš didžiausių kada nors Lietuvoje vykusių įmonių pardavimo sandorių.

„Fermente” mes išvelgėme didelę gamybos patirtį, žinias ir galimybes. Čia gaminami labai sudėtingi produktai, kurie varžosi su geriausiais savo srityje pasaulyje”, – sakė Mitchell Kennedy, „Thermo Fisher Scientific” (TFS) viceprezidentas.

KULTŪRA

Šeštadienį — priedas *Kultūra*.

Patvirtinta sutartis dėl Lietuvos ir Baltarusijos sienos

Vilnius, birželio mėn. 3 d. (ELTA) – Seimas patvirtino sutartį dėl Lietuvos ir Baltarusijos valstybės sienos teisinio režimo. Šia sutartimi šalys įsipareigojo bendradarbiauti sprendžiant visas pasienio problemas. Patvirtinta sutartimi siekiama palaikyti tinkamus teisinius santykius prie abiejų valstybių sienos, užtikrinti valstybių sienos padėties stabilumą, ženklų ir pasienio juostos nuolatinę priežiūrą, kirtimo tvarką, ūkinės veiklos sąlygas prie valstybės sienos ir pasienio teritorijoje, lengviau išspręsti pasienio įvykius.

Šiame numeryje:

- Sportas: futbolas, pasaulio sporto naujienos (p. 2, 8)
- Ar Rusija gali pasikeisti? (p. 3, 11)
- K. Girniaus skiltis (p. 3, 9)
- Lietuvos Dukterų metinis narių susirinkimas (p. 4–5)
- Visa praeis ir liks – lyg niekada nebuvo... (p. 5)
- Kaip kalbame ir rašome (p. 8, 11)
- V. Alantas (38) (p. 9)
- K. Jovaišai – 120 (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2.81 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Po to, kai praėjusį šeštadienį rinkimuose į Reikjaviko miesto tarybą 34,7 proc. balsų persvara laimėjo vos šešių mėnesių senumo „Geriausia partija“, lietuviai jau negali girtis, kad tik jie vieningai į valdžią išrinko TV pramoginių laidų vedėjus, aktorius ar dainininkus. Nuo šiol 15 vietų Islandijos sostinės taryboje turėsianti „Geriausia partija“, į rinkimusėjusi su šūkiu: „Visa, kas veikia“, pažadėjo, kad jei laimės rinkimus, Reikjaviko zoologijos sode apgyvendinsianti tikrą poliarinę mešką. Atrodo, jog naujos partijos vadovas, kuris, spėjama, gali tapti Reikjaviko meru, vienas garsiausių Islandijos komikų Jon Gnarr, nejuokavo. Po rinkimų jis pažadėjo tuoj pat imtis užtvartos būsimai meškai įrengimo. Belieka apgailestauti, jog mums į Lietuvos Seimą išrinkus savus juokdarius, net Kauno zoologijos sodas nieko nelaimėjo.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiamo. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta) \$250.00

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klasė: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

SPORTO

APŽVALGA

FUTBOLAS

Paruošė Ed. Šulaitis

Pasaulio futbolo čempionato naujienos

• **JAV futbolo** rinktinė, besiruošdama Pasaulio futbolo čempionatui Pietų Afrikoje, sužaidė keletą draugiškų rungtynių namuose. Po pralaimėjimo prieš Rumuniją (2:4) amerikiečiai gegužės 29 d. Philadelphia išbandė jėgas prieš Turkiją. Čia, stebint 55,407 žiūrovų būriui, jiems pasisekė įveikti Turkijos rinktinę 2:1. JAV naudai įvarčius pelnė Jozy Altidore ir Clint Dempsey. Prieš pirmę

nybių pradžią JAV rinktinė P. Afrikoje dar turės vieną draugišką susitikimą su Australija. O pačios pirmenybės prasidės birželio 11 d. ir tęsis visą mėnesį.

• **Brazilijos futbolo** rinktinės sudėtyje nematysime „AC Milano“ komandoje žaidžiančio, du kartus geriausiu futbolo žaidėju išrinkto futbolininko Ronaldinho (šis su Italijos klubu neseniai rungtyniavo Čikagoje). Šiam 30-mečiui saugui kažkodėl Brazilijos rinktinės sudėtyje (tarp 23-jų žaidėjų) vietos neatsirado. Toks buvo Brazilijos vyr. trenerio Dungos apsisprendimas.

• **Olandijos futbolo** rinktinė, nepaisydama jai daromų grasinimų, į Pietų Afrikos Respublikoje vyksiantį Pasaulio futbolo čempionatą vis tiek važiuoja. Ji apsistos „Hilton Sandton“ viešbutyje Johannesburge. Kaip skelbia spauda, išpuoliai organizuojami ne tik prieš Olandijos žaidėjus, bet ir prieš jų sirgalius.

„Fire“ žais Čikagoje šį šeštadienį

Šį šeštadienį namų aikštėje, Toyota Park, „Fire“ MLS pirmenybėse žais su Philadelphia komanda. „Fire“

MLS lygos Rytų grupėje yra penktoje vietoje (10 taškų), o jų varžovai – keliomis pakopomis žemiau – 7 vieto-

Čikagos „Fire“ pralaimėjo prieš „AC Milan“ vienuolikę

Gegužės 30 d. pilnutėlis žiūrovų „Fire“ stadionas Toyota Park, Bridgeview, IL, (skelbiama, kad buvo 20,356 sirgaliai) stebėjo „Fire“ rungtynes su garsia „AC Milan“ komanda. Tai jau buvo trečiasis čikagiečių susitikimas su užsienio komandomis, kuris, kaip ir du ankstesnieji, baigėsi pralaimėjimu.

Šį kartą pralaimėta 0:1, nors „Fire“ žaidėjai ne kartą stipriai puolė tituluotų svečių vartus, bet neturėjo sėkmės.

Įdomu, kad šios rungtynės pasižymėjo keliais išsišokimais iš žiūrovų pusės. Žaidimo metu į stadioną įbėgo „AC Milan“ komandos marškinėlius vilkintis sirgalius, kuris pabučiavo garsiojo Ronaldinho batus ir jį stipriai apkabino. Prie jo pribėgę trys apsauginiai surakino sirgaliaus rankas ir išvedė iš stadiono.

Šiose rungtynėse be du kartus FIFA geriausiuoju pasaulio futbolininku išrinkto Ronaldinho žaidė ir kiti pasaulio futbolo žymūnai – danas Clarence Seedorf (jis 47-ąją minutę pelnė vienintelį rungtynių įvartį) bei kitas brazilas puolėjas Alexandre Pato.

Beje, prieš atvykdamą į Čikagą „AC Milan“ žaidė prieš kitą MSL komandą „D.C. United“ ir jai pralaimėjo 2:3.

„AC Milan“, Italijos aukščiausioje – Serie A – lygoje pasibaigus pirmenybių sezonui, užima trečią vietą.

je. Beje, paskutinėje vietoje Rytų konferencijoje įsitvirtinusi „D.C. United“ su 6 taškais.

KREPŠINIS

RUSIJOS TURTUOLIS NUPIRKO NBA KREPŠINIO PROFESIONALŲ KOMANDĄ

EDVARDAS ŠULAITIS

Garsiausioje pasaulio profesionalų krepšinio lygoje, trumpai vadinamoje NBA ir į kurią stengiasi pakliūti ne tik amerikiečiai, bet ir viso pasaulio krepšininkai, yra 30 komandų (29 JAV ir 1 Kanados). Ir jų visų savininkai iki šiol buvo amerikiečiai turtuoliai iš Dėdės Samo krašto.

Tačiau dabar vieną komandų – „New Jersey Nets“ – nusipirko Rusijos turtuolis Michail Prochorov, valdantis 13,4 mlrd. dolerių turtą. Jis tapo pirmuoju užsieniečiu klubo savininku NBA lygoje. NBA matė įvairaus plauko turtuolių, tarp kurių buvo naftos bei žiniasklaidos magnatų, net ir buvusi pramoginių laidų mergina.

NBA komisaro David Stern nuomone, ruso M. Prochorov kaip klubo savininko atėjimas į NBA simboliuoja permainas. Jis sakė: „NBA – pasaulinis sportas, rungtynės rodomos 215 valstybių 43 kalbomis. Taigi, iš tiesų tai tik natūrali globalizacijos pasekmė. Kaip žinome, finansų krizė neaplenkė ir NBA, o rusas milijardierius M. Prochorov kaip tik turi tai, ko reikia NBA lygai ir ‘Nets’ klubui, – pilnas kišenes pinigų”.

Nupirko ir gyvenamųjų namų kvartalą

Šis turtuolis – žavus ir jaunas rusų oligarchas – už 200 mln. dolerių

dar nusipirko „Atlantic Yards“ plėtojimą 16 komercinių ir gyvenamųjų pastatų kvartalą Brooklyn rajone, New York mieste. Kartu jam atiteko ir stadionas, kuriam ateityje įsikurs krepšinio komanda su 80 proc. „Nets“ klubo akcijų.

JAV dienraštis „The New York Times“ rusą charakterizavo taip: „Tai nuotykių ieškotojas, savotiškas mūsų dienų renesanso žmogus su paslaptiną šaltojo karo laikų išraiška veide. Jis galėtų tapti James Bond priešininku ar dvigubu agentu Tom Clancy romane.” „Jis pats įdomiausias pasaulyje žmogus”, – žavėjosi vienas komentatorius „Nets” klubo tinklalapyje.

Daug turto, bet nė vienos žmonos

Kaip teigiama, M. Prochorov turtus susikrovė valdydamas didžiausią Rusijos kasyklų kompaniją „Norilskij

Michail Prochorov tapo NBA klubo „New Jersey Nets“ savininku.

Nikel” ir turtingą aukso kasyklą. Jo žinioje yra keletas žiniasklaidos priemonių, du bankai, draudimo bendrovė ir daugybė nekilnojamojo turto. Rusų oligarchas turi 60 metrų ilgio jachtą, į kurią ateityje žada susodinti NBA žiedų laimėtojus.

Nors šiam turtuoliui gražuolių, kurias jis keičia kaip kojines, nestinga, tačiau šis 44 metų vyras vedyboms nesiryžta. Jis sako: „Manau, kad moterys su manimi padaro tą pačią klaidą. Kelias į vyro širdį veda per skrandį.” Atrodo, jog jis vis dar ieško moters, kuri patenkintų jo skrandį, būtų gera virėja.

Šiaip M. Prochorov gan keistokas žmogus – neturi kompiuterio ir mobiliojo telefono. Internetiniam dienoraščiui ranka rašytus sakinius jis perduoda savo padėjėjams.

Nors „Nets” komanda praėjusio reguliariojo sezono metu liko paskutinėje vietoje, komanda turi daug jaunų žaidėjų, ir rusas savininkas po 5 metų galvoja apie NBA aukso žiedus, ypač jei pasitaikytų galimybė prisivilioti kokią nors krepšinio žvaigždę. O tai, turėdamas daug pinigų, padaryti, atrodo, sugebės.

Bet pagyvensime ir pamatysime, kaip seksis šiam Rusijos turtuoliui šioje kapitalistinėje šalyje, kur reikia daugiau sugebėjimų negu jo tėvynėje, kur nemažai gyventojų vos ne vos gali pragyventi.

AR RUSIJA GALI PASIKEISTI?

Kokiame pasaulyje ir kokių mitų maitinami gyvena didžiosios kaimynės piliečiai? Ar reikia bijoti Rusijos tankų ir šaltų Sibiro taigos naktų? Tokie ir panašūs klausimai kilo ne vienam diskusijų klubo politika.lt kalbėtojų.

Gausiai susirinkusi Rusija besidominčių žmonių auditorija sutarė, kad didžioji kaimynė tarsi daugiasluoksnis pyragas, kuriame telpa Nabokov, Stalin, Kazanės mečetės ir Samaros soborai. Rusija net buvo lyginama su didžiule vylinga dama, kuri jau daugelį amžių gundo Vakarų vyrus, bet naudos visada gauna tik ji.

„Meilės takų” politika

Seimo narė Vilija Aleknaitė-Abramikienė prisipažino mėgstanti rusų literatūrą, bet dabartinės rusų politikos negalinti pakeisti. Pasak parlamentarės, Rusija vykdo gudrią, apgalvotą ir, matyt, ne per vienerius metus patikrintą politiką. Į savo mažas kaimynes ši šalis žiūri kaip į teritorijas, bet ne kaip į savarankiškas valstybes.

[D]idžioji kaimynė (Rusija – Red.) tarsi daugiasluoksnis pyragas, kuriame telpa Nabokov, Stalin, Kazanės mečetės ir Samaros soborai. Rusija net buvo lyginama su didžiule vylinga dama, kuri jau daugelį amžių gundo Vakarų vyrus, bet naudos visada gauna tik ji.

„Mes, deja, dėl daugybės priežasčių nepatenkame tarp tų šalių, į kurias būtų žiūrima rimtai. Į mus žiūrima kaip į poligoną daryti įtaką per humanitarinius ryšius, kas labai sėkmingai daroma per įvairias visuomenės grupes, taip pat tautines mažumas, ir ne vien rusų. Na, ir mes turbūt turime tapti tam tikrose strateginėse šakose jų investicijų aukomis”, – kalbėjo parlamentarė.

Tiesa, į didesnes ir galingesnes valstybes Rusija žiūri su pagarba, siekia naudos. Didžioji kaimynė ten tiesia „meilės takus”, kurie nusidriekę iki Prancūzijos ir Vokietijos, pažadu skaldo Europą. Rusija gviešiasi ir „Lenkijos meilės”, nes būtent lenkai, remiami lietuvių ir kitų mažųjų kaimynių, dažnai kelia nepatogių klausimų, į dienos šviesą išvelka nedorius Rusijos darbus.

Tiesdama „meilės takus” Rusija nori bendradarbiauti su kiekviena šalimi akis į akį ir taip įgyti reikšmingą įtaką regione ir pasaulyje. Prabilta ir apie vidinę šalies modernizaciją, gražios kalbos iš Kremliaus tribūnų skamba gundomai, bet tai – siekis įsitvirtinti, bet ne noras pasikeisti.

„Modernizacijos projektas turi aiškų geopolitinį pobūdį, nes pirmiausia jis skirtas tam, kad būtų galutinai įveikta tai, ką jie vadina vien-

poliu pasauliu, kad taptų galinga dar viena atrama ir galėtų priešinti save Amerikai. Tai akivaizdu. Kita vertus, su tomis šalimis partnerėmis, kurios tarytum visos yra ne priešės, sieja tik pragmatika, tik interesas, tačiau jie aiškinami nevienodai: kai kurios iš tų šalių yra tik teritorijos, buferiai, vadinkite kaip norite”, – kalbėjo V. Aleknaitė-Abramikienė.

Pasak parlamentarės, Rusijos valdžia turi unikalių bruožų greitai išsisukti iš jiems nepalankių atvejų, improvizuoti ir pasinaudoti iš anksto parengtomis strategijomis. Manoma, kad Rusija, net pradėjusi aktyviau bendradarbiauti su Vakarais ir jiems atvėrusi savo ekonominių rinkų vartus, norės viską valdyti.

Kas lems Rusijos ateitį?

Profesorius, branduolinės energijos inžinierius, rašytojas Kazys Almenas dažnai keliauja po plačiąją Rusiją. Pasak jo, netiesa, kad ši šalis nesikeičia. Esą jos pokyčių galima matyti net plika akimi, o žmonės nėra tokie priešiški, kaip mes galėtume pamanyti. Pasak profesoriaus, akivaizdu, kad Rusijos elitas bando didinti savo įtaką regione, išnaudoja ne tik ekonominius, bet ir kitus išteklius, bet to, kas mus baugina labiausiai – nebėra.

„Mus baugina tankai, Sibiras, tremiami žmonės. Ar tikrai Rusija jau nebegalės mums to primesti? Mačiau, nebe, nes ji nebeturi buvusios galios. Jau dvi rusų kartos turi po vieną vaiką, ir kai turi tik vieną atžalą, santykis su kariuomene labai keičiasi. Tai vyksta ne tik Rusijoje, bet ir Europoje – ji dėl mažėjančio gimstamumo yra tapusi bailių karalyste. Kadaisė mūšiuose žūdavo po 15–20 tūkstančių žmonių per dieną. Stalino laikais Rusija turėjo daug žmonių, jie ėjo, kariavo, žuvo, bet dabar taip nėra. Esu įsitikinęs, kad tai (tremtys į Sibirą) negali pasikartoti”, – kalbėjo K. Almenas.

Jis prasitarė, kad lietuviai yra viena iš tautų, kuri daugiausia laimėjo XX amžiuje. „Prieš šimtą metų niekas nebūtų pasakęs, kad mes laisvai kalbėsime lietuviškai, rengsime panašias diskusijas. Visa tai parodo, kad svarbiausia – ne armijos, o žmonių užsispyrimas”, – sakė K. Almenas.

Pasak profesoriaus, didžiausia Rusijos bėda vis dar yra jos noras išlaikyti totalitarinį režimą. „Iš humaniškų paskatų norėtųsi, kad Rusija būtų demokratinė, bet lietuviams tiesiog norisi, kad ji būtų nepavojinga. Rusijos totalitarizmas neigiamai veikia jos stiprumą, ji galėtų būti stipresnė ir įtakingesnė, jei būtų federacinė valstybė. Ji smaigia save būdama totalitarinė, Rusija negali susitvarkyti net su Čėčėnija, todėl, būdama tokia, kokia ji yra dabar, ji mums nepavojinga”, – įsitikinęs branduolinės energetikos specialistas. K. Almenas mano, kad Rusijos laukia šviesesnė ateitis, tiesiog turi praeiti dar kažkiek laiko. „Ne tie ‘KGBistai’, kurie dabar yra užgrobę valdžią Rusijoje, lems jos ateitį, taip pat kaip Jonas Basanavičius ir Maironis, o ne Muravjov lėmė Lietuvos ateitį”, – mano profesorius.

Nukelta į 11 psl.

KĘSTUTIS GIRNIUS

Galime gyventi ir be V. Putin

Rusijos premjero Vladimir Putin nutarimo neatvykti į Vilnių reikšmę suskubo aiškinti politikai ir politologai. V. Putin esą teiksis pagerbti Lietuvą savo apsilankymu tik sulaukęs daugiau nuolaidų ir reveransų. Pragmatiškesnė Lietuvos politika, tiksliau tariant, padlaižavimas ir pataikavimas, skatina Rusiją dar atkakliau reikalauti, kad būtų atsižvelgiama į jos interesus. Net siūloma grįžti prie „labiau vertybinės” užsienio politikos, supraskite, labiau konfrontacinės.

Ne be pagrindo premjeras Andrius Kubilius pasakė, kad tokie komentaramai jam keistai skamba. Jis nurodė, kad Rusija nėra vienintelė šalis, kuriai atstovaus vicepremjeras. Į Vilnių atvyks Švedijos ir Danijos vicepremjera, Lenkijai atstovaus užsienio reikalų ministras Radek Sikorski. Ne-reikėtų sureikšminti V. Putin nutarimo, ieškoti slapčių motyvų, įžiūrėti spaudimą ar mėginimą diktuoti. Bet tai pagundai atsisipirti nepajėgia profesionalai mūsų rusofobai, visur matantys Rusijos kėsnius ir sąmokslus. Šiuo atžvilgiu jie yra panašūs į antisemitus, įsitikinusius, jog žydai kapitalistai savo voratinkliais apraizgo ir valdo pasaulio finansus.

Pastaruoju metu pakito Rusijos užsienio politika. Pasirašyta sutartis su JAV dėl strateginės branduolinės ginkluotės mažinimo, nors reikia pažymėti, kad sutartis naudingesnė Maskvai negu Washington. Lankydamasis Norvegijoje, Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev padarė nelauktų ir reikšmingų nuolaidų bei pasirašė susitarimą dėl sienų Arkties vandenynė. Rusija palaiko nors ir švelnesne forma JAV siūlomas sankcijas Iranui. Šią savaitę supykęs Irano prezidentas Mahoud Ahmadinejad pareiškė, kad neišku, ar Rusija yra Irano priešas ar draugas. Rusija vis delsia Iranui perduoti priešlėktuvinę gynybos sistemą.

Stebina Lenkijos ir Rusijos suartėjimo mastai. Dar prieš ketverius metus lech Kaczynski vadovaujama Lenkija atvirai reiškė savo priešišumą Rusijai, o Maskva neliko skolinga. Šįmet Lenkijos premjeras Donald Tusk kartu su V. Putin pagerbė Katynėje nužudytus Lenkijos karininkus. Tai panašių į save neturintis viešas Sovietų Sąjungos nusikaltimo pripažinimas. Santykiai gerėja, nors JAV ką tik pristatė priešraketinių raketų „Patriot” bateriją į Šiaurės Lenkiją, 60 kilometrų nuo Kaliningrado sienos. Maskva nepatenkinta, bet negrasina imtis atsakomųjų priemonių. Gegužės 24 d. Lenkija pakvietė Rusiją prisidėti prie Europos Sąjungos (ES) Rytų partnerystės „draugų grupės”, kuri vienytų valstybes, norinčias dalyvauti su partneryste susijusiose programose. Ketinama dar kviesti tokias šalis kaip JAV, Kanada, Norvegija ir Japonija. Ir kitos valstybės siekia geresnių ryšių. Naujoji Didžiosios Britanijos vyriausybė paskelbė planus gerinti santykius su Rusija, kurie smarkiai įsitempė 2006 metais, kai Londone buvo nužudytas buvęs KGB karininkas Aleksandr Litvinenka ir Maskva nutarė neišduoti įtariamo žudiko.

Neseniai paskelbti naujos Rusijos užsienio politikos metmenys parbrėžia poreikį gerinti santykius su Vakarais, siekiant pritraukti investicijų ir moderninti ūkį. Nors esama skeptikų, kurie mano, kad ilgainiui Rusija vėl pradės užgaulioti ir grasinti, žinovų dauguma mano, jog Kremlius, ypač prezidentas D. Medvedev, jau metus vykdo naująją politiką. Kurį laiką Rusijos veidas bus, kaip sakė D. Medvedev, „toks, kaip mano šiandien – besišypsantis”.

Lietuva gali prisidėti prie santykių gerinimo arba elgtis, lyg nebūtų pokyčių, net stengtis atnaujinti vadinamąją vertybių politiką. Bet nenoras pripažinti naujos tikrovės atskirtų ją. Net kai buvo piktinamasi Rusijos elgesiu 2007–2008 metais, kitos Europos valstybės laikė nekompromisinę Lietuvos laikyseną provokuojančia ir nevaisinga. Dabar konfrontacinė politika būtų vertinama ne tik kaip negebėjimas realistiškai vertinti padėties, bet ir kaip kraštutinumo požymis.

Dabartinė Lietuvos politika Rusijos atžvilgiu yra realistiška ir ori. Kaip ir kiti Rytų Europos kraštai, ji stengiasi gerinti santykius su Rusija. Ir prezidentė, ir premjeras susitiko su V. Putin jo kvietimu. D. Medvedev buvo pakviestas į nepriklausomybės metinių iškilmes, V. Putin – į Vilniuje vyksiantį Baltijos jūros šalių viršūnių susitikimą. Lietuva padarė tai, kas jai priklausė. Jei V. Putin atsisako atvykti, tai jo nutarimas. Jei ateityje Rusija nemandagiai reaguos į draugiškus Lietuvos pasiūlymus, tai jos valia. Bet Lietuvos partneriai ES matys, kad Lietuva geravališkai ištisia ranką. Jei paaiškėtų, kad Kremlius nenori geresnių santykių, tegul jų ir nebūna. Bet nereikėtų išsižeisti ar piktintis, nes perdėtas jautrumas parodys Kremlui, kad Lietuva dar negeba psichologiškai išsivaduoti iš jo glėbio.

Bus sunku atsisakyti kai kurių įsivaizdavimų, pvz., kad mes matome geriau, turime didesnę patirtį, keliame aukštesnius vertybėmis grindžiamus reikalavimus. Pervertiname savo išskirtinumą. Viešėdama Washington, DC, Seimo pirmininkė Irena Degutienė pareiškė, kad Lietuva remia santykių su Rusija „perkrovimą” kaip Rusijos modernizacijos procesą, bet „mes kalbame apie gilesnę modernizaciją, įskaitant struktūrines politines reformas, teisės viršenybės principo įgyvendinimą,

Nukelta į 9 psl.

Lietuvos Dukterų metinis narių susirinkimas

NIJOLĖ NAUSĖDIENĖ

*Grūdo vertė priklauso nuo
jo derlingumo;
žmogaus vertė – nuo to, ką jis gali
duoti savo artimui.*
Dž. Garibaldis

2010 m. kovo 16 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte įvyko Lietuvos Dukterų draugijos (LDD) metinis susirinkimas, į kurį susirinko šios Draugijos narės ir palyginti nemažai dalyvių. Valdybos narės Dangira Budrienė ir Aldona Rukuižienė registravo narys, priiminėjo nario mokesčius, aukas. Prieš posėdį susirinkusieji pirmiausiai galėjo pasivaikinti valdybos narių suruoštomis gausiomis vaišėmis ir kava.

vienam posėdžiui vis parašydavo naujus maldos žodžius, todėl ir šiandien ji perduos gražius sesės maldos žodžius: „Išmintingas Viešpatie! Suėjome Tavo vardan daryti gera, paguosti vargstantį, sušelpiti reikalingą. Prašome Tavo Šv. Dvasios, kad mums pavestus uždavinius teisingai atliktume, kad mūsų šalpa rastų tikrai jos reikalingą. Šie mūsų nuširdūs išsipareigojimai tevenija mus visas, ir tavo, Viešpatie, šv. Dvasia teparodo mums teisingą kelią.”

Pirm. I. Grigaitienė paprašė visus atsistojimu pagerbti mirusius Draugijos narys. Ji taip pat pranešė, kad šio ryto 9 val. šv. Mišios buvo aukojamos už Draugijos mirusius narys.

mi mėnesiniai čekiai. Švenčių proga pridėdama dar po 50 dol. piniginių dovanų su sveikinimo kortele. Šio skyriaus metinė šalpa siekė 21,000 dol.

Revizijos komiteto pranešimą perskaitė Genovaitė Treinienė, kuri kartu su Vida Kosmoniene ir Dalia Povilaitiene kovo 10 d. patikrino LDD vedamas knygas, visas sąskaitas ir rado, kad viskas tvarkoma sąžiningai ir tvarkingai, atitinka visus sąskaitų reikalavimus. Iždininkei G. Treinienė išreiškė padėką už gerai atliktą darbą.

Renginių vadovė Nijolė Nausėdienė apžvelgė pagrindinius valdybos renginius. 2009 m. rudenį pagal nusistovėjusią tradiciją buvo suruošti iškilmingi LDD pietūs „Camelot” restorane. Jie praėjo gerai, nors ir jau-

Pranešėja paprašė visų dalyvaujančių pasisakyti šiuo klausimu ir balsuoti. Pagal balsų skaičių buvo sunku šį klausimą išspręsti, nes buvo įvairių nuomonių. Todėl nutarta viską gerai apsvarstyti per ateinančią valdybos posėdį ir tada nuspręsti.

Per Verbų sekmadienį suruoštas pyragų išpardavimas praėjo labai gerai. Šiuo renginiu buvo pabandyta atgaivinti seną LDD tradiciją, kai tokie išpardavimai būdavo ruošiami Dukterų nameliuose. Valdyba nutarė tokią renginį organizuoti ir kitais metais ir platesniu mastu.

N. Nausėdienė sakė, kad valdyba nenori apsisėti tik prie kelių renginių rengimo, kad planuoja ateičiai naujus renginius, nes tik per juos papildysime savo pajamas.

LDD nameliai perleisti kitai lietuviškai organizacijai

Apie LDD namelius kalbėjo buvusi pirmininkė, dabar valdybos vicepirm. J. Krutulienė. Nors ji sakė, kad su gailėsčiu ir ašaromis akyse tuos namelius teko apleisti, tuo pačiu ji pasidžiaugė, kad nameliai perėjo kitai lietuviškai organizacijai – JAV socialiniam skyriui.

Draugija šiuos namelius 1971 m. nusipirko iš narių suaukotų pinigų. Juose ilgą laiką vyko gyva Draugijos veikla. Sesės juose kiekvieną dieną būdavo, daug žmonių per juos perėjo, o tie, reikalingi pagalbos, buvo priimti. Jau nuo 2009 metų šie nameliai buvo beveik nenaudojami, išskyrus posėdžiams vieną kartą per mėnesį. O nameliams buvo reikalinga priežiūra, remontai reikalavo didelių išlaidų. Vien namelių laikymas ir išlaikymas buvo nuostolingas. Tad prieita prie išvados, kad reikia tuos namelius perduoti kitai organizacijai. Jie buvo perleisti JAV LB socialiniam skyriui su sąlyga, kad jei ateityje namelius parduos, pelną per pusę pasidalys su LDD. J. Krutulienė padėkojo namelius daugelį metų rūpestingai prižiūrėjusiai sesei G. Maldenienei.

LDD pirmininkės pranešimas

Pirmininkė I. Grigaitienė pirmiausia padėkojo visoms susirinkusioms už dosnias aukas, nes, jos žodžiais tariant, „aukos nevertinamos pagal jų didumą, bet pagal žmogaus

Kalba vicepirm. Joana Krutulienė, prie stalo sėdi: sekretoriaujanti B. Kronienė, pirm. Irena Grigaitienė. Toliau prie stalo sėdi registruotojos: Dangira Budrienė ir Aldona Rukuižienė.

Žiniaraštyje – žinios apie naują valdybą, Draugijos ir jos padalinių veiklą

Ant stalų buvo išdėliotas sesės Sofijos Jelionienės išsamus LDD žiniaraštis, kuris ir prasidėjo gražiais Dž. Garibaldžio žodžiais, puikiai nusakančiais šios labdaringos organizacijos pagrindinius tikslus. Juk tik sugebėjimas atjausti kitą nelaimėje, senatvėje, ištiesti vargstančiam pagalbos ranką ir nusako pagrindines žmogaus dvasines vertybes.

LDD žiniaraštyje buvo pateiktos žinios apie Draugijos valdybos pasikeitimus, naujos valdybos narių sąrašas, per metus nuveikti darbai. Pateikta informacija apie kituose miestuose veikiančių LDD padalinių veiklą, apie Čikagos seniūnijų pasikeitimus, jų veiklą. Prie žiniaraščio buvo pridėtas ir 2009 metų aukų sąrašas. Reikia padėkoti sesei S. Jelionienei už tokį išsamų ir nuširdžiai atliktą darbą.

Malda ir mirusiųjų narių pagerbimas

Posėdį atidarė pirm. Irena Grigaitienė. Šiam posėdžiui sekretoriauti ji pakvietė Baniutę Kronienę. Kiekvieną darbą mes pradėdame su malda, šiame posėdyje sukalbėti malda buvo pakviesta vicepirm. Joana Krutulienė. Ji sakė, kad buvusi LDD vicepirm. Janina Mikutaitienė kiek-

Metų veiklos ataskaitos

Iždininkė Genovaitė Maldenienė papasakojo apie finansinę padėtį. Šiuo metu izdas pastebimai mažėja – aukotojų ratas siaurėja, o iš izdo kas mėnesį imami pinigai globojamiems žmonėms.

Šalpos suvestinę pristačiusi Mila Lauraitienė sakė, kad 2009 metais socialinis skyrius šelpė 7 asmenis, gyvenančius JAV ir Lietuvoje. Paramos suma priklausė nuo šelpiamųjų reikalų. Daugeliui iš jų siunčia-

tėsi sumažėjęs dalyvaujančiųjų skaičius. Vis dėlto gerai suorganizuota loterija tą skirtumą išlygino. Dabar, kai LDD prisiglaudė pačiame Lemonte, N. Nausėdienė klausė, ar šiais metais vėl reikėtų ruošti pietus „Camelot” restorane, o gal juos perkelti į mūsų PLC? LDD, būdama labdaros organizacija, remianti ir globojanti kitus, taip pat turėtų atjausti ir mūsų lietuvišką centrą, tad mūsų pareiga jį remti, nes jis mus ir visą lietuvišką visuomeninę veiklą glaudžia po savo sparnu.

Į Lietuvos Dukterų draugijos (LDD) metinį susirinkimą susirinko nemažai dalyvių.

N. Nausėdienės nuotraukos

širdies šilumą". Toliau pirmininkė sakė: 2009 m. pavasarį visuotinio susirinkimo metu jai teko garbė būti išrinktai šios garbingos Draugijos, kuri jau 50 metų tiesia pagalbą vargstantiesiems, pirmininke. Juk niekas kitas tiek nepasirūpina senais tėveliais, seneliais kaip duktė, tad ir ši organizacija pasirinko tikrai šiltą ir sau artimą pavadinimą. Ji su gerais norais ir entuziazmu įsipareigojo žengti šios Draugijos nutiestais tiesiais keliais. „Su Dievo pagalba ir darbščios valdybos talka padėsime mūsų vargstantiems tautiečiams", – sakė I. Grigaitienė.

Per šiuos metus pirmininkė bandė palaikyti ryšį su kitais Draugijos skyriais, kurie šiuo metu veikia: Detroit, MI, St. Petersburg, FL, Seattle, WA ir Los Angeles, CA. Dėl sumažėjusių narių skaičiaus veiklą nutraukė Juno Beach, FL skyrius. Visi skyriai veikia tais pačiais pagrindais, jie palaiko glaudžius ryšius su Draugijos centru, jam persiunčia savo veiklos žiniaraščius. Tik dėl kažkios priežasties mus aplenkė Los Angeles skyrius – negavome iš jų jokios žinios. Tačiau iš „Drauge" pasirodžiusio aprašymo apie LDD veiklą Los Angeles mieste, matėme, kad ten skyrius stiprus, gerai veikia, su jais reikės atgaivinti ryšį.

I. Grigaitienė pranešė, kad Čikagoje veikia 23 seniūnijos. Kadangi daugelis jų narių išėjo amžinybėn arba jau nepajėgia dirbti, būtina jas atgaivinti ir pagyvinti jų veiklą. Pirmininkė dalyvaujančių atsiklausė, ar nenorėtų kuri nors įeiti į seniūnijas. Birutė Butkuvienė ir Nijolė Grigaliūnienė sutiko tą padaryti. Pirmininkė taip pat pranešė, kad išdininkei G. Maldenienei po ilgų metų veiklos atsisakius toliau rūpintis išdu, jos pareigas perima nauja sesė Milda Jakštienė. Šią žinią visi priėmė plojimu.

Toliau pirmininkė perskaitė šel-

piamų žmonių jautrius padėkos laiškus, kurie ne vienam iš mūsų suspaudė širdį. Ir kaip tokiems nepadėti? Pirmininkė taip pat sakė, kad gavo naujų pagalbos prašymų, laiškų, bet viso to ji siūlo nesvarstyti šiame susirinkime.

Visi pagalbos prašančiųjų laiškai yra apsvarstomi per valdybos posėdžius. Valdyba nusprendžia, kam padėti ir kokia suma. Per posėdžius buvo nutarta, kad reikia, kiek įmanoma, asmeniškai patikrinti prašančiųjų padėtį ar iš tikrųjų jiems pagalba reikalinga. Norėtume sušelpiti visus, bet mūsų išgalės taip pat yra ribotos. Esame priverstos kai kuriuos prašymus atmesti ar jau skirtas pašalpas sumažinti dėl mūsų po truputį tirpstančio izdo.

Pirmininkė trumpai apžvelgė praėjusių metų nueitą Draugijos kelią. Spalio mėnesį buvo suruošti „Rudens pietūs". Sausio 14 d. narės aplankė žinomą visuomenininką inžinierių Antaną Rudį, pasveikino jį jo 99 metų gimtadienio proga. „Buvome nustebintos jo geros nuotaikos ir žvalios galvosenos, – sakė I. Grigaitienė. – Jo sodyba traukė gražiais lietuviškų motyvų papuošimais." Pirmininkė padėkojo visiems prisidėjusiems prie pyragų išpardavimo. Rugsėjo mėnesį dalyvauta Pal. J. Matulaičio misijos suruoštose „Bendrytės dienose", turėtas savo stalas, visuomenė supažindinta su LDD veikla, kviesti nauji nariai įstoti į Draugiją.

Valdybos posėdžiai vyko kiekvieną mėnesį, išskyrus gruodį. Pirmininkė pasidžiaugė aktyvia Draugijos narių veikla ir padėkojo joms.

Po savo kalbos I. Grigaitienė pakvietė dalyvaujančius klausiti klausimus, siūlyti pasiūlymus. Svarbesniems klausimams neiškilus, I. Grigaitienė padėkojo visiems už dalyvavimą ir pakvietė dar nesiskirstyti ir pasilikti pasivaišinti.

KLAIDŲ ATITAISYMAS

Š. m. birželio 2 d. Alekso Vitkaus straipsnio „Pranašaujama nepavyėtina Izraelio valstybės ateitis" pirmojo paragrafo paskutinis sakinyss turėtų būti: „Apžvelgęs kelis galimus jos scenarijus, jis priėjo prie išvados, kad Izraelio valstybė ateityje greičiausiai gali tapti Didžiąja Izraelio, bet jau ne grynai žydiška valstybe – nuo Viduržemio jūros iki Jordano upės ir nuo Libano iki Raudonosios jūros."

* * *

Tame pačiame „Draugo" numeryje pirmame puslapyje po Ramunės Kubiliūtės nuotrauka pateikta netiksli informacija apie Atminimo dienos iškilmes Šv. Kazimiero kapi-nėse. Dėl ligos iškilmėse nedalyvavo kun. Jonas Kuzinskas.

Atsiprašome.

Redakcija

Lietuvos vaikų vilties Los Angeles komitetas mums rašo: „Jau daug metų kaip ‘Drauge’ spausdinami gražūs straipsniai apie Los Angeles Lietuvos vaikų vilties komiteto veiklą. Esame ‘Draugo’ redakcijai labai dėkingi už gražius žodžius ir gerą mūsų veiklos reklamą. Mūsų dėkingas komitetas nutarė Jums atsiųsti šią kuklią auką, paremti Jūsų veiklą, kaip Jūs remiate mūsų." Nuoširdžiai dėkojame už dosnią 100 dol. auką laikraščiui paremti ir už nuoširdžius žodžius.

JAV LB Grand Rapids apylinkės išdininkas Jonas Treška, Jr., mums rašo: „Šių metų balandžio 18 d. įvykusiame Grand Rapids LB metiniame susirinkime, Vytautui Kamantui pasiūlius, nutarta pasiųsti ‘Draugui’ 50 dol. auką. Dauguma dalyvavusių narių tam pritarė." Dėkojame Grand Rapids lietuviams už paramą „Draugui".

Anna Drevinskas, gyvenanti **Hartford, CT**, pratęsė „Draugo" prenumeratą dar metams ir laikraščio leidybai paremti atsiuntė 100 dol. auką. Nuoširdžiai dėkojame už Jūsų dosnumą.

Stasė Viščiuvienė, gyvenanti **Chicago, IL**, paaukojo „Draugui" dosnią 100 dol. auką. Labai dėkojame už Jūsų nuoširdumą ir laikraščiui taip reikalingą paramą.

Visa praeis ir liks – lyg niekad nebuve

Fotoesė

Berželis svyruonėlis, per pusšimtį metų puošęs Kanados Londono lietuvių katalikų Šiluvos Marijos šventovę, yra liudininkas jos liūdno likimo, jos raudonų plytų „rūbui" jau būnant išvežtam, telikus buvusioje salėje su *terazzo* grindimis tik pamatų luitams ir... vietai šiukšlėms.

Ir tai – dėl vietinės vyskupijos pilnai nepamatuotų argumentų, sprendimų ir/ar vietinių lietuviškų „dūšių" trūkumo...

Amen Šiluvos Marijos Kanados Londono lietuvių šventovei.

Liūdėkim kartu su liūdnu pasekti besiruošančiu(?), beaimanuojančiu beržu.

Visa praeis, kaip skubantys praeiviai gatve.

Edmundas Petrauskas

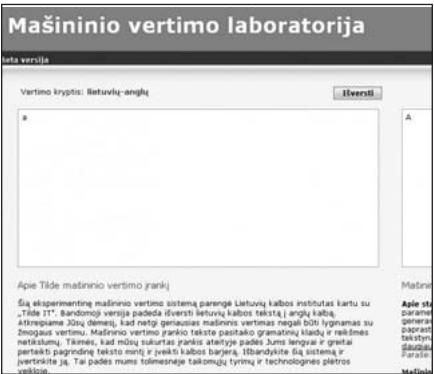
E. Petrausko nuotraukos

Vilnius, birželio 3 d. (ELTA) – Kultūros ministerijoje vyko akcijos „Atgimimo istorija“ apdovanojimų renginys. Du mėnesius internetinės enciklopedijos www.grazitumano.lt skyriuje „Atgimimo istorija“ akcijos dalyviai dalinosi prisiminimais, išgyvenimais, viltimis. Per šį laiką krašto enciklopedijoje Lietuvos Atgimimo istoriją įamžino beveik 600 įrašų – straipsnių, prisiminimų, fotoreportažų, eilėraščių.

ELTA nuotr.

Skaitmeniniams lietuvių kalbos projektams nurėžta ES parama

Delfi.lt nuotr.

Vilnius, birželio mėn. 3 d. (ELTA) – Dvikalbių žodynų internete, skaitmeninių archyvų, vertimo mašinų, balso atpažinimo programų, kuriose būtų vartojama lietuvių kalba, teks dar ilgokai palūkėti. Tam skirtą Europos Sąjungos paramą Vyriausybė nutarė skirti kitiems tikslams. Lietuvių kalbos plėtrai informacinėje visuomenėje skirta 39,5 mln. litų ES parama perkelta į kitas programas.

Valstybinės kalbos puoselėtojai ir

informacinių technologijų kūrėjai rėžė: Vyriausybė užkerta kelią lietuvių kalbos plėtrai internete. „Tai – skandalinga padėtis. Negaliu patikėti, kad tokį sprendimą priėmė mūsų Vyriausybė, kuri skelbia remianti kalbos puoselėjimą. Valdžia kerta esminę šaką“, – neslėpė pasipiktinimo Lietuvių kalbos instituto direktorė Jolanta Zabarskaitė.

Vyriausybės atstovai sako iš lietuvių kalbos puoselėjimo informacinėse technologijose pasigedę praktinės naudos. „Paramos iš lietuvių kalbos puoselėtojų niekas neatims. Tačiau projektai turi būti ne teoriniai pasvarstymai, o pritaikyti vartotojams. Turi būti sukurti konkretūs produktai, iš kurių visiems būtų naudos“, – teigė Vyriausybės vicekancelris Giedrius Kazakevičius.

J. Zabarskaitės manymu, visi projektai, kurie galėjo būti finansuojami ES lėšomis, būtų buvę pritaikyti vartotojams. Tai – elektroniniai žodynai, vertimo mašinos, kalbos atpažinimo programos.

Paprasti piliečiai irgi raginami siūlyti Lietuvos sėkmės formulę

Vilnius, birželio 3 d. (ELTA) – Diskusijos apie Lietuvos ateitį persikelia į virtualią erdvę – savo idėjas jau galima siūlyti internete, tinklalapyje www.lietuva2030.lt. Žmonių pasiūlytos idėjos taps pagrindu Lietuvos ilgalaikės pažangos vizijos ir strategijos „Lietuva 2030“ kūrimui, kuri turėtų gimti jau šį rudenį.

Tikimasi, jog šis interneto puslapis taps konstruktyvių diskusijų erdve pilietiškiems, neabejingiems, turintiems idėjų žmonėms. Tinklalapyje kiekvienas, turintis konkretų siūlymą, kokia Lietuva turėtų būti, kokia kryptimi turėtų judėti, kartu su argumentais gali jį pateikti. Puslapyje taip pat galima balsuoti už patinkančius sumanymus.

Puslapyje bus pateikiamos ir visuomenės vadovų mintys bei pasisakymai apie Lietuvos ateitį ir jos sėkmės formulę, šalies miestuose surengtuose idėjų centruose vykusių diskusijų apibendrinimai, informacija apie Nacionalinę idėjų dieną, kuri vyks birželio 12 d. visoje Lietuvoje.

Gegužės viduryje šalies mokyklose vyko visuomeninio projekto „Drąsinkime ateitį“ surengta Idėjų Lietuvai savaitė, per kurią mokyklose buvo surengtas teminių esė konkursas, diskusijos ir debatai siekiant ras-

ti Lietuvos sėkmės formulę.

Mokyklų bendruomenės jaunimo nuostatą kuriant Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“ buvo paragintos išreikšti šūkiu „Pradėkime ateitį šiandien“.

Pasak Valstybės pažangos tarybos pirmininko, premjero Andriaus Kubiliaus, kuriant ilgalaikę šalies pažangos strategiją, ypač svarbu turėti įvairiapusį matymą, kokioje šalyje norėtume gyventi po 20 metų. „Todėl norime išiklausyti į jaunų žmonių, kurie ir kurs sėkmingą bei pažangią Lietuvą, mintis“, – sakė premjeras.

Geriausius mokinių darbus – esė, idėjas, debatų ir diskusijų tezes – vertins Valstybės pažangos taryba, kurioje dirba žymiausi Lietuvos verslo, mokslo, kultūros ir meno atstovai. Geriausių sumanymų autoriai bus pakviesti į Valstybės pažangos tarybos posėdį apie savo šalies viziją diskutuoti su tarybos nariais.

Balandžio pradžioje darbą pradėję Lietuvos dvidešimtmečio strategijos kūrėjai konstatavo, jog esant dabartiniam tempui numatyti tiksliai, kaip mūsų šalis atrodys 2030 m., yra labai sudėtinga, ir vienintelis tikrai aiškus reiškinys, mūsų laukiantis kelyje, yra nuolatinis kitimas, kurio nereikia bijoti ir kuriam reikia ruoštis.

Vokietija gali padidinti vokiškų NATO krovinių srautą per Lietuvą

Vilnius, birželio 2 d. (ELTA) – Vokietija neatmeta galimybės, kad gali padidinti vokiškų NATO krovinių srautą per Lietuvą, sako Lietuvoje viešintis Vokietijos užsienio reikalų ministerijos valstybės ministras Werner Hoyer.

„Nesu susipažinęs su jokiais planais apie didinimą krovinių srautą. Mes diskutuojame su Lietuva ir kitomis susijusiomis valstybėmis, tačiau labai svarbu, kad mes turėtume tokią logistinę galimybę“, – po Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės vadovų susitikimo vykusioje spaudos konferencijoje pareiškė Vokietijos pareigūnas.

Metų pradžioje buvo skelbta, kad Klaipėdos uostas nori perkrauti NATO talpas. Uosto atstovai pranešė Užsienio reikalų ministerijai apie savo galimybes perkrauti NATO talpas

ir norą tapti mažyte didelės logistinės grandinės, siekiančios Afganistaną, dalimi.

Be to, nuo šių metų pradžios pradėjo galioti NATO susitarimai su tranzito šalimis, kurie sudaro galimybę gabenti į Afganistaną nekarninės paskirties krovinius geležinkeliais šiaurine tiekimo linija (LOC) per Rusiją, Baltarusiją, Ukrainą, Kazachstaną.

Vasarį vyko NATO logistikos specialistų susitikimas, kuriame NATO ir partnerių šalys informavo apie savo ketinimus naudotis šiaurine LOC. Buvo teigta, kad todėl svarbu pateikti Lietuvos komercinį pasiūlymą galimoms tranzitų vykdančioms šalims, kad NATO talpos gali būti kraunamos Klaipėdos uoste ir išgabenamos Lietuvos geležinkeliais. Beje, Rygos uoste NATO talpos jau kraunamos.

Jau galima išbandyti naują deklaravimo sistemą

Vilnius, birželio 3 d. (ELTA) – Lietuvos mokesčių mokėtojai jau gali išbandyti naują Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) Elektroninio deklaravimo sistemos (EDS) svetainės versiją. Sistemos vartotojai deklaracijas gali teikti tiek vadinamąja „Beta“, tiek ir įprastine sistemos versija. „Siekdami, kad mokesčių mokėtojai gautų kuo geresnį produktą, patikėme jiems vertinti bandomąją EDS versiją. Lauksime vartotojų atsiliepimų bei pasiūlymų, sistemą tobulinsime, kad rudenio pabaigoje šalies gyventojai ir bendrovės deklaracijas ir kitus dokumentus galėtų teikti dar greičiau ir paprasčiau“, – pasakojo VMI viršininko pavaduotoja Vilma

Vildžiūnaitė.

EDS versiją mokesčių mokėtojai gali išbandyti tik prisijungę prie sistemos. „Vienas labiausiai pastebimų naujosios EDS versijos patobulinimų – galimybė visas deklaracijas pildyti tiesiogiai tinklalapyje prijungtiniu („online“) režimu, naudojant bet kurią interneto naršyklę – vartotojui nebereikės parsisiųsti deklaracijų formų į savo kompiuterį ir jas užpildžius vėl persiųsti Mokesčių inspekcijai. Mokesčių mokėtojai pildydami deklaracijas galės išsaugoti pildomo dokumento duomenis, vėliau pratęsti dokumento pildymą ir pateikti dokumentą arba jį pašalinti.

Priimta Vilniaus deklaracija

Atkelta iš 1 psl.

Deklaracija apima ekonominius, ekologinius, socialinius regiono tvartos plėtros klausimus. Dokumente įsipareigojama atkurti gerą Baltijos jūros ekologinę būklę, skatinti investicijomis, inovacijomis, informacinėmis technologijomis grįstos ekonomikos augimą, sukurti integruotą energetikos ir transporto infrastruktūrą, sumažinti nedarbą, socialinę atskirtį ir nelygybę darbo rinkoje, užtikrinti regiono socialinę gerovę ir viešąjį saugumą, kurti bendrą regiono tapatybę ir skatinti žmogiškuosius ryšius.

Birželio 1–2 d. Vilniuje vykęs aštuntasis Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės vadovų susitikimas – svarbiausias Lietuvos pirmininkavimo Baltijos jūros valstybių tarybai (BJVT) renginys, baigiantis metus trukusį pirmininkavimą šiai organizacijai.

Birželio 1 d. vykusios neformalios delegacijų vadovų vakarienės metu daugiausia dėmesio skirta suderintam atsakui į ekonominius iššūkius regione. Delegacijų vadovai pažymėjo ypatingą tokių neformalių susitikimų svarbą.

Birželio 2 d. Nacionalinėje dailės galerijoje vyko vyriausybės vadovų susitikimo formalioji sesija. Jos dalyvius pasveikino Lietuvos prezidentė D. Grybauskaitė. Baltijos parlamentarų vardu – Suomijos atstovė, Baltijos jūros valstybių parlamentinės konferencijos pirmininkė Ch. Gestrin.

Pirmoji sesijos dalis buvo skirta Regioninių bendradarbiavimo struktūrų (BJVT, Europos Sąjungos Strategijos Baltijos jūros regionui, Šiaurės matmens) vaidmens stiprinimui. Buvo pažymėta, kad Baltijos jūros regionas turi ypač gerai išplėtotą regioninių organizacijų tinklą. Dabar atėjo laikas įvertinti šių struktūrų veiklą: apibrėžti aiškius regioninio bendradarbiavimo uždavinius, siekti geresnio veiksmų derinimo, tartis vykdant konkrečius projektus, užtikrinti geografinį bendradarbiavimą.

Antroje sesijos dalyje aptarti regioninio konkurencingumo, tvartos ekonominės plėtros ir energetinio bendradarbiavimo klausimai. Buvo kalbėta apie ekonominės krizės padarinių įveikimo būdus, regiono globalaus konkurencingumo stiprinimą, regiono vidaus rinkos kūrimą, vidaus ir išorės investicijų skatinimą, naujų darbo vietų kūrimą. Pažymėta, kad svarbus veiksnys sprendžiant visas šias problemas yra tolesnė regiono integracija.

Susitikimo metu taip pat buvo pratęstas regiono vyriausybės vadovų įkurtos Baltijos jūros Specialiosios grupės kovai su organizuotu nusikalstamumu mandatas ir patvirtinta šios grupės regioninė strategija iki 2014 m.

Iš Lietuvos pirmininkavimo BJVT nuo liepos 1 d. perima Norvegija. Baltijos jūros regiono valstybių vyriausybės vadovų susitikimas tradiciškai rengiamas kartą per dvejus metus.

Pasaulio naujienos

Čekijos prezidentas teigia, kad euro zona žlugo

New York, birželio 3 d. (BNS) – Bendra Europos valiuta – pavojingas sumanymas, kuris gali arba sukelti rimtų problemų, arba paskatinti nedemokratišką Europos centralizaciją, teigia Čekijos prezidentas Vaclav Klaus. Jis mano, kad dabartinės euro zonos problemos neskatina jo pikt-džiugos, nes šios problemos kelia grėsmę visoms Europos Sąjungos (ES) valstybėms narėms, net ir toms, kurios nepriklauso euro zonai. Tokias savo mintis Čekijos prezidentas išsakė straipsnyje, kurį išspausdino Jungtinių Valstijų laikraštis „The Wall Street Journal“.

„Euro žlugimas“ gali turėti ke-lias reikšmes. Pirmiausia, šis projek-tas nepateisino vilčių, mano V. Klaus. O iš tiesų euro zonos šalių ekono-mikų augimo tempas, lyginant su ankstesniu dešimtmečiu, sulėtėjo, ir euro zona ėmė dar labiau atsilikti nuo Jungtinių Valstijų, Kinijos ir net euro zonai nepriklausančių ES valstybių narių.

Anot V. Klaus, ekonomikos augi-mo tempas Europoje sulėtėjo iki bu-vusio septintajame praėjusio amžiaus dešimtmetyje „dėl kenksmingos so-cialinės-ekonominės santvarkos“. Čekijos prezidento nuomone, Euro-

poje yra per dideli mokesčiai ir silpna motyvacija dirbti, ir euras šios nuos-tatos nepanaikino.

Čekijos prezidentas taip pat pa-žymi, kad euro zonos kūrimo ir iš-laikymo išlaidos viršija gaunamą naudą. Tarp Europos šalių susidarė didžiuliai skirtumai, ir bendra Eu-ropos valiuta tapo tramdomaisiais marškiniais.

„Todėl drįstu teigti, kad kaip projektas, kuris savo nariams žadėjo daug ekonominių privalumų, euro zona žlugo“, – tvirtina Čekijos prezi-dentas.

Ilgainiui už euro išlikimą reikės mokėti nedideliu ekonomikos augimu ir nuostoliais net tose šalyse, kurios nepriklauso euro zonai, pavyzdžiui, Čekijoje. Tam, kad Europos pinigų sąjunga būtų išgelbėta, reikia skirti pinigų labiausiai nuo krizės nuken-tėjusioms šalims. Tačiau tai galima padaryti valstybėje, o ES ir euro zona nėra valstybė. „Tik valstybėje yra pakankamai didelis piliečių solidarumo jausmas“, – aiškina V. Klaus.

Jo teigimu, eiliniai europiečiai nenori politinės ES centralizacijos, tačiau politikai tai gali nustatyti ir be visuomenės apklausų. Finansinės pagalbos Graikijai suteikimo svarsty-mas Briuselyje įrodė, kad demokrati-jos Sąjungoje nėra. „Vokietijos ir Prancūzijos tandemas nusprendė už kitas euro zonos šalis“, – mano V. Klausas.

Europos ekonomikos negali išgel-bėti nei euras, nei dabartiniai euro zonos gelbėjimo projektai. Būtina iš esmės keisti socialines-ekonominės Europos sistemas, mano Čekijos pre-zidentas V. Klaus.

Rusijos atstovas ragina Latviją mažiau galvoti apie praeitį

Maskva, birželio 2 d. (BNS) – Rusijos nuolatinis atstovas prie NATO Dmitrij Rogozin ragina Lat-viją žiūrėti į ateitį ir mažiau galvoti apie praeitį bei siūlo Maskvos ir Ry-gos santykiuose vartoti priežodį „Kas sena prisimins, tam akį – lauk!“

Dmitrij Rogozin. **Zenekos nuotr.**

Interviu laikraščiui „Latvijas Avize“ jis pažymi, jog daug kam iš abiejų šalių „patinka panaudoti pra-eitį, kad būtų galima sugriauti ateitį“ „Galbūt verta sureguliuojant tarp-valstybinius santykius pasinaudoti rusų priežodžiu ‘Kas sena prisimins, tam akį – lauk!’. Nebūtinai reikia ieškoti atsakymų praityje. Praeitį reikia atminti, ir tautinis auklėjimas taip pat turi būti, bet reikia galvoti apie ateitį. O ateitis tokia, kad Rusija

ir Latvija visada bus viena šalia ki-tos“, – sakė D. Rogozin.

Paprašytas patikslinti, ką turėjo omenyje, sakydamas žodį „sena“, ar ne okupaciją, D. Rogozin atsakė: „Žinoma. Šį puslapį valstybių santy-kiuose laikas užversti. Jūs manote, kad tai okupacija, Rusijoje – kitokia nuomonė. Bet sąžiningai kalbant, mes Rusijoje mažai galvojame apie tai. Apskritai, kaip man atrodo, mes žiūrime į Latviją geriau nei Latvija į Rusiją.“

D. Rogozin nemato tarpvalsty-biniuose santykiuose neišsprend-džiamų problemų. „O jūs visą laiką verčiate rusus atsiprašinėti. Boris Jelcin juk pasakė nustatytus žodžius. Viskas. Rusų tauta tuo laikotarpiu nukentėjo ne mažiau nei latvių“, – pabrėžė jis.

„Per pilietinį karą, revoliuciją rusų politinis ir kultūrinis elitas buvo beveik sunaikintas. Aš – caro genero-lo provaikaitis, mano senelis kariavo su latvių raudonaisiais šauliais. Ir ką, aš dabar turiu žiūrėti į praeitį ir kal-tinti šaulius, kad jie dalyvavo masiš-kai naikinant Baltosios armijos atsto-vus? Mano giminėje buvo ir raudo-nųjų, ir baltųjų, ir latvių šeimose taip pat visko buvo“, – sakė D. Rogozin.

EUROPA

BRIUSELIS

Vienas vyriškis nušovė moterį taikos teisėją ir teismo darbuotoją Briuselio centre esančiuose Teisingu-mo rūmuose. Taikos teisėja buvo nu-šauta jai pirmininkaujant civilinių bylų teisme, kuris svarsto skyrybų bylas, nesutarimus su kaimynais. Teismo pastatų Belgijoje apsauga jau ne pirmą kartą per pastaruosius kelerius metus buvo nepakankama, iš Teisingumo rūmų ne kartą yra pasprukę nusikaltėliai.

NATO generalinis sekretorius Anders Fogh Rasmussen paragino šalis nares krizės laikotarpiu ženkliai nemažinti nacionalinių gynybos biudžetų. „Visos vyriausybės turi žinoti, kad ženklus gynybos biudžetų ma-žinimas gali turėti ilgalaikį neigiamą poveikį. Nes tai sumažins saugumą ir sukels nestabilumą. Negana to, tai būtų ir grėsmė ūkio augimui“, – kal-bėjo A. F. Rasmussen.

VARŠUVA

Smolensko oro uosto dispečeriai balandį sudužusio Lenkijos prezi-dento lėktuvo igulai prieš nelaimę tikriausiai pranešė, kad lėktuvas yra arčiau nusileidimo tako, negu buvo iš tikrųjų. Tai pranešė Lenkijos visuo-meninė televizija, remdamasis spe-cialistų atliktais lėktuvo greičio apskaičiavimais.

ATĖNAI

Graikijos valdžia parengė didelio masto valstybinių komunalinių pas-laugų, transporto ir pašo paslaugų įmonių privatizavimo planą. Per atei-nančius 3 metų privatizavus valsty-bines įmones bus galima surinkti apie 1 mlrd. eurų.

RUSIJA

MASKVA

Rusijos federalinė saugumo tar-nyba (FST) turi informacijos, kad teroristai ketina sužlugdyti 2014 m. Sočyje vyksiančias žiemos olimpinės žaidynes. Tai pranešė FST direkto-rius Jekaterinburge vykusiame spe-

cialiųjų tarnybų, saugumo organų ir užsienio valstybių – FST partnerių teisėsaugos institucijų vadovų pasita-rime. FST direktorius pažymėjo, kad dėl tarptautinio kovotojų tinklo „al Qaeda“ grėsmės buvo atšauktas ralis „Dakaras-2008“. Tai įvyko pirmą kartą per visą šių lenktynių istoriją.

JAV

WASHINGTON, DC

Jungtinių Valstijų valstybės sko-la pasiekė 13 trln. JAV dolerių. Šis rodiklis išaugo daugiau nei 3 kartus per pastaruosius 10 metų. Tai paskel-bė šalies Iždo departamentas. Šiuo metu Amerikos valstybės skola suda-ro 90 proc. BVP. Nuo 2009 m. sausio, kai šalies prezidentu tapo Barack Oba-ma, JAV valstybės skola išaugo 2,4 trln. dolerių, per visus 8 metų Geor-ge W. Bush valdymo metus šis rodik-lis padidėjo 4,9 trln. dolerių. Dabar-tinis JAV valstybės skolos rodiklis artėja prie valstybės skolos „lubų“.

Jungtinės Valstijos tikisi, kad jau mėnesio pabaigoje Jungtinių Tautų (JT) Saugumo Taryba priims spren-dimą dėl naujų apribojimų branduo-liniame ginče su Iranu. JAV prezi-dentas B. Obama nori, kad balsavi-mas įvyktų iki birželio 21 d. Tehera-nas tikina, kad jo branduolinė prog-rama yra taiki. Tačiau Vakarų šalys baiminasi, kad vyriausybė gali mė-ginti kurti branduolinį ginklą.

JAV Texas valstijos policijos pa-reigūnai aptiko ginklų, kurie turėjo kontrabandos keliu būti gabenami į Meksiką, slėptuvę. Tarp ginklų, kurie buvo aptikti Larede, prie Meksikos ir JAV sienos, buvo šaunamųjų ginklų ir daugybė šovinių. Anot policijos pa-reigūnų, tai vienas didžiausių kontra-bandinių ginklų kiekių, aptiktų pas-taraisiais metais. Per operaciją buvo sulaikyti du vyrai.

ARTIMIEJI RYTAI

TEL AVIVAS

Izraelis paleido visus 632 už-sieniečius, kurie izraeliečių buvo su-laikyti laivuose, gabenusiuose huma-nitarinę pagalbą Gazos ruožo gy-ventojams. Visi paleistieji išvyko į savo šalis. Per Izraelio komandosų operaciją prieš tarptautinę laivų vilkstinę, turėjusią pralaužti Gazos ruožo jūrų užtvarą, žuvo 9 žmonės.

ATLANTIC Express Corp.

☎ 1-708-599-9680
AtlanticExpressCorp.com

Visą birželio mėnesį
siuntinius į Lietuvą siųskite

Akcija galioja siuntiniams
pristatytams į Atlantic Express
Corp nurodytus surinkimo
punktus.

PIGIAU

**\$0.49/lbs (laivu),
\$1.99/lbs (oro siunta)**

KAIP KALBAME IR RAŠOME

AURELIJA TAMOŠIŪNAITĖ
aurelijat@yahoo.com

Ugniakalniai virtę ugnikalniais

Neseniai „Draugo” redakcija pasiekė skaitytojo Vytauto Matulionio (Cleveland Heights, OH) laiškas, kuriame jis rašo:

„Seniai, labai seniai – mano vaikystėje – žemėje dar buvo kalnų, iš kurių viršūnių tekėdavo lava, verždavos ugnis, dūmai ir garai, skriedavo į padanges uolų gabalai. Tie kalnai buvo vadinami *ugniakalniais*. Vieną dieną jie staiga ėmė ir išnyko, o vietoj jų atsirado *ugniakalniai*. Kodėl taip atsitiko – neaišku. Kodėl žodis *ugniakalnis* pavirto *ugniakalniu*, bet žodžiai *ugniagesyba*, *ugniagesys*, *ugniakuras*, *ugniakurys*, *ugniasiene*, *ugniaspalvis*, *ugniavietė*, *ugniažemiečiai* ir *ugniažolė* tokio likimo išvengė? Ir kodėl *piliakalnis* netapo *pilikalniu*? Šaukiuosi kalbininkų pagalbos!”

Jei jau šaukiamasi pagalbos, reikia padėti. Tuo labiau, kad praeitą mėnesį lietuviškoje (ir ne tik) spaudoje Matulionio minimo žodžio vartosena turbūt pasiekė aukštumas dėl Islandijoje išsiveržusio *ugniakalnio*, sutrikdžiusio oro eismą visame pasaulyje.

Tačiau į išvalgią Matulionio pastabą dėl dūrinių su pirmuoju žodžiu *ugnis* darybos nėra lengva atsakyti. Žvilgtelkime į sudurtinių žodžių darybą. Lietuvių kalbos gramatikose (*Lietuvių kalbos gramatika (LKG)*, *Dabartinės lietuvių kalbos gramatika (DLKG)*) rašoma, jog „maždaug pusė bent kiek plačiau bendrinėje kalboje vartojamų dabartinės lietuvių kalbos sudurtinių daiktavardžių su abiem daiktavardiniais dėmenimis (t. y. abu ‘suduriami’ žodžiai yra daiktavardžiai, pvz., *brolis* + *vaikas*, *dantis* + *ratas*, *kryžius* + *kelias*, *ratas* + *lankas* – A.T.) yra be jungiamųjų balsių (pvz., *brolvaikis*, *dantratis*, *kryžkelė*, *ratlankis* – A. T.), kita pusė – su jungiamaisiais balsiais.” (*LKG* 444, *DLKG* 152) Iš jungiamųjų balsių dažniausiai vartojamas *-a-*, toliau pagal dažnumą: *-ia-*, *-i-*, *-o-*, *-u-* ir kt.

Kodėl vienur, sudurdami žodžius, įterpiame jungiamąjį balsį, o kitur – ne? Jungiamojo balsio buvimą neretai lemia pirmojo sudurtinio žodžio dėmens (pvz., *ugniakalnyje* tai žodis *ugnis*) kamiengalis, t. y. paskutinis žodžio kamieno priebalsis ar balsis. Tačiau kartais jungiamojo balsio vartojimą nulemia ir analogija, t. y. kitų sudurtinių žodžių pavyzdžiai. Pagrindiniai sudurtinių žodžių dūrimo polinkiai (tendencijos) yra aprašyti ir pateikti mano jau minėtose gramatikose, tačiau reikia nepamiršti, kad taisyklėms ne visada paklūstama, ypač – kalboje.

Tačiau grįžkime prie *ugniakalnio*. Šio žodžio daryba gana aiški – tai dviejų žodžių *ugnis* ir *kalnas* dūrinys. Kaip jau minėjau, jungiamojo balsio (*-a-*, *-ia-*, *-i-*) buvimą lemia pirmojo žodžio kamienas. *Ugnis* yra *i* linksniuotės daikta-

vardis, kaip ir *pilis*, *širdis*, *krošnis*, *žuvis*. Gramatikose teigiama, jog šios linksniuotės daiktavardžiams virtus pirmuoju sudurtinio žodžio dėmeniu neretai vartojamas jungiamasis balsis *-ia-*, pvz., *krošniavietė*, *piliarožė*, *ugniažolė*, *žuviašakis* ir kt. Taip būtų sudarytas ir Matulionio minimas *ugniakalnis*.

Sudarant dūrinius su *i* linksniuotės pirmuoju dėmeniu vartojamas ir jungiamasis balsis *-i-*, pvz., *krošnilanda*, *ugniakalnis*, *žuvilaivis*, *žuvitakis* ir kt. Didžiąją *Lietuvių kalbos žodyne* radau ir žodį *piliakalnis*, tačiau pateiktas pavyzdys tik iš Vegerių Akmenės rajone, vadinasi, tai retokai vartojama forma. Tame pačiame žodyne radau ir Matulionio pasigestą *ugniakalnį* bei greta pateiktą Vaižganto pavyzdį: *Kai ugniakalniai virpina žemę, ką čia beverpsi, beausi: greičiau bėk iš savo pastogės, kad ant galvos nevirstų*. Tačiau *Dabartinės lietuvių kalbos žodyne* nei *piliakalnio*, nei *ugniakalnio* nerasime. Kartais dūriniai, kurių pirmasis dėmuo – *i* linksniuotės daiktavardis, jungiami ir balsiu *-a-* (tai pats dažniausias jungiamasis balsis): *dantažolė*, *širdažolė* ir kt. *Lietuvių kalbos žodyne* radau žodžius *piliakalnis*, *ugnakalnis*, *ugnakrošnė*, *ugnamaišis*, *ugnareplės*, *ugnavietė* ir kt., kurie sudaryti tokiu būdu. Iš žodyne pateiktų sakinių matyti, jog su *-a-* „ugninius” dūrinius ypač mėgstama „jungti” Žemaitijoje.

Iš gramatikos aprašo matyti, jog „sujungti” *ugnį* su kitu daiktavardžiu galima ir su *-a-*, ir su *-ia-*, ir su *-i-*. Visi dūriniai bus taisyklingi, tačiau – ne visi būdingi bendrinei kalbai.

Dabartinės lietuvių kalbos žodyne (jame bandoma atspindėti dabartinę bendrinę kalbą) patikrinę dūrinius su pirmaisiais žodžių *pilis* ir *ugnis* dėmenimis, pamatysime, kad dažniausiai jie sudaromi su jungiamuoju balsiu *-ia-*: *piliakalnis*, *piliarožė*, *piliavietė*, *ugniagesys*, *ugniakuras*, *ugniasiene*, *ugniaspalvė*, *ugniavietė*, *ugniažolė*. Tik vienintelis *ugniakalnis* žodyno sąrašelyje atrodo „pametęs” *-a-*. Tad pažvelkime į šio žodžio vartosenos istoriją.

Kalbininkas Robertas Gedrimas *ugniakalnio* (tiksliau būtų sakyti – *ugnakalnio*) „autoriumi” įvardija Jurgį Ambraziejų Pabrėžą – žymų XIX amžiaus kunigą, vienuolį pranciškoną, botaniką, parašiusį didelį botanikos veikalą „Tayslius Augyminis”. Pabrėža, Gedrimo teigimu, domėjosi ir geografija. Tai liudija išlikusi jo parašyta (maždaug tarp 1825 ir 1830 m.) rankraštinė politinės ir fizinės geografijos knyga. Štai šioje knygoje, rašo Gedrimas, pirmą kartą galima pamatyti dūrinį *ugnakalniai*, sudarytą, kaip būdingą žemaičiams, su jungiamuoju balsiu *-a-*.

Nukelta į 11 psl.

PASAULIO SPORTO NAUJIENOS

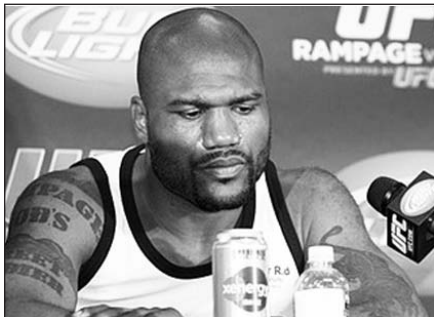
Parengė Paul Triukas

UFC 114

„Ultimate Fighting Championship” (UFC) 114 turnyro pagrindinėje kovoje Rashad Evans nugalėjo Quinton Jackson.

Po įtemptos trijų raundų kovos teisėjų sprendimu (29-28, 30-27, 30-27) R. Evans įveikė filmo „The A-Team” žvaigždę Q. Jackson. Šią kovą laimėjęs sportininkas gavo teisę į UFC lengvojo sunkiasvorio čempiono kovą su dabartiniu čempionu Maurício Rua.

Quinton Jackson.

Vidutiniojo svorio kovoje tarp anglo ir amerikiečio stipresnis buvo europietis. Teisėjų sprendimu Michael Bisping nugalėjo Dan Miller (30-27, 30-27, 29-27). Amerikietis

nuo praeitų metų gegužės mėnesio nėra laimėjęs nė vienos kovos.

Kovoje tarp dviejų sunkiasvorių paaiškėjo geriausio turnyro nokauto nugalėtojas. Juo tapo Mike Russow, trečiajame raunde nokautu įveikęs savo varžovą Todd Duffee.

Gražiausia kova pripažinta Antonio Rogerio Nogueira ir Jason Brilz susitikimas. Brazilas A. R. Nogueira teisėjų sprendimu (28-29, 29-28, 29-28) įveikė amerikietį. Ši kova brazilui buvo aštunta pergalė iš eilės.

Kitose kovose John Hathaway teisėjų sprendimu (30-27, 30-27, 30-26) nugalėjo Diego Sanchez; Dong Hyun Kim (30-27, 30-27, 30-27) įveikė Amir Sadollah; Efrain Escudero (29-27, 29-27, 29-27) – Dan Lauzon. Mervin Guillard techniniu nokautu pirmame raunde nugalėjo Waylon Lowe; Cyrille Diabate techniniu nokautu taip pat pirmame raunde įveikė Luiz Cane. Aaron Riley (30-27, 30-27, 30-27) nugalėjo Joe Brammer, o Ryan Jensen pasidavimu pirmame raunde nugalėjo Jesse Forbes.

Kitas UFC turnyras vyks birželio 12 dieną Vancouver, Kanadoje.

Portugalijos lenktynės laimėjo S. Ogier

Šeštąjį šių metų „World Rally Championship” (WRC) etapą laimėjo prancūzas Sebastien Ogier.

Į priekį po ketvirtąjį greičio ruožą įsiveržęs S. Ogier savo vietą išsaugojo iki pat lenktynių pabaigos, nors antroje vietoje atvažiavęs Sebastien Loeb nuo nugalėtojo atsiliko vos 7,6 sek. Trečias liko ispanas Dani Sordo, pirmąją vietą turėjęs po antrojo ir trečiojo greičio ruožų.

Pirmąjį greičio ruožą laimėjęs suomis Mikko Hirvonen liko ketvirtas, penktas varžybas baigė Petter Solberg, šeštas – Matthew Wilson, septintas – Mads Ostberg, aštuntas – Federico Villagra, devintas – Khalid Al Qassimi, dešimtas – Kimi Raikkonen.

Po šešių etapų bendroje pilotų

Sebastien Ogier.

įskaitoje pirmas išlieka S. Loeb – 126 taškai. Antrą vietą užima S. Ogier (88 tšk.), trečią – M. Hirvonen (76 tšk.), ketvirtą vietą – J.-M. Latvala (72 tšk.), penktą vietą P. Solberg (63 tšk.). Kimi Raikkonen lieka dešimtoje vietoje su 15 tšk.

Kitos lenktynės vyks Bulgarijoje liepos 9–11 dienomis.

Turkijos Didįjį apdovanojimą laimėjo L. Hamilton

Septintąjį šių metų „Formulės 1” etapą Turkijoje laimėjo 2008-ųjų metų Planetos čempionas Lewis Hamilton.

Britas į priekį įsiveržė lenktynių vidury aplenkęs savo komandos draugą, kitą britą Jenson Button. Nuo to laiko jie abu atitrūko nuo kitų varžovų ir šventė lengvą pergalę.

Ketvirtą ir penktą vietas užėmė Michael Schumacher ir Nico Rosberg. Abu „Mercedes” lenktynininkai važiavo ramias lenktynes be jokių nuotykių. Šeštas baigiamąją liniją kirto Robert Kubica, septintas – Fe-

lipe Massa, aštuntas – Fernando Alonso, devintas – Adrian Sutil, dešimtas – Kamui Kobayashi. Greičiausiai lenktynių ratą nuvažiavo rusas Vitaly Petrov.

Po septynių etapų bendroje įskaitoje pirmauja M. Webber – 93 taškai, antras yra J. Button (88 tšk.), trečias L. Hamilton (84 tšk.), ketvirtas F. Alonso (79 tšk.), penktas S. Vettel (78 tšk.) M. Schumacher užima devintąją vietą su 34 tšk.

Kitas ratas vyks Kanadoje birželio 11–13 dienomis.

Kasmet, minint Pasaulio lietuvių vienybės dieną – liepos 17 d., jau tapo tradicija suruošti istorinę Žalgirio mūšio inscenizaciją istoriniame Griunvaldo lauke netoli Lenkijos Olštyneko miesto. Nuotraukoje 2009 m. ruošta mūšio inscenizacija. **15 min. It nuotr.**

Skelbiamas tarptautinis filmo, skirto Žalgirio mūšio metinėms paminėti, konkursas!

JAV LB Kultūros taryba skelbia konkursą Žalgirio Mūšio 600 metų jubiliejui paminėti. Konkurso nugalėtojais bus apdovanoti piniginiiais Laimėjimais.

Profesionalūs filmuotojai, mėgėjai bei videofilmų kūrėjai leiskite pasireikšti savo vaizduotei – šią vasarą skelbiamas tarptautinis filmo konkursas, skirtas Žalgirio mūšio metinėms paminėti!

Žalgirio mūšis buvo vienas iš svarbiausių Viduramžių Europos mūšių. Konkursas skiriamas jo 600 metų jubiliejinei sukakčiai paminėti. Apdovanojimai geriausiems trumpametražinių filmų (trukmė ne ilgesnė kaip 15 min.) kūrėjams bus įteikti š. m. lapkričio mėnesį New York mieste. „Kai Lietuvos planai sukurti epinį filmą apie Žalgirio mūšį dėl ekonominės krizės subyrėjo, JAV LB Kultūros taryba nutarė suruošti trumpametražinio filmo konkursą ir tuo pažymėti bei atšvęsti Žalgirio mūšio 600-ųjų metų jubiliejinę sukaktį. Tai vienas būdų šį svarbų įvykį įamžinti kino juostoje. Tikimės, kad konkursas paskatins filmų kūrėjus parodyti savo sugebėjimus, o laimėjimas kūrėjams gal suteiks drąsos tęsti šį projektą“, – sako Aldona Page JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė.

Filmus vertins autoritetinga vertinimo komisija. Vertinant bus atsižvelgta į pateiktą istorinę tiesą bei kūrybingumą. Vertinimo komisijoje sutiko dalyvauti: Laurence Kardish, MoMA muziejaus (The Museum of Modern Art) Šiuolaikinio meno kino skyriaus vyresnysis kuratorius, surengęs nuo 1968 m. per tūkstantį kino parodų, tarp jų apžvalginę parodą „Lietuvos kino teatras: 1990–2009“, surengtą MoMA 2009 m. gruodžio mėn.; Tomas Krasauskas, Prahos kino mokyklos (Prague Film School) steigėjas ir kodirektorius. Tomas rūpinasi studijų programa ir trumpametražinių studentų filmų, kurių kiekvienais metais nufilmuojama per du šimtus platinimu.; Rimvydas Petrauskas, VU Istorijos fakulteto Senovės ir Vidurinių amžių istorijos katedros profesorius.

Taisyklės

- Filmas turi būti ne ilgesnis

kaip 15 minučių.

- Jis turi būti pateiktas skaitmeniniu formatu ir patalpintas svetainėje, turinčioje videoprogramą (pvz., „Vimeo“ arba „YouTube“).

- Filmas gali būti vaidybinis, animacinis, kurtas naudojantis kompiuteriu. Svarbiausia, kad jis išlaikytų istorinę tiesą ir atspindėtų Žalgirio mūšio laikotarpį.

- Filmai gali būti įgarsinti lietuviškai ar angliškai, tačiau būtini titrai kita kalba. (pvz., filmas lietuvių kalba su angliškais titrais).

- Filmus prašome siųsti el. paštu: **filmas@zalgiriomusis.com**, kartu atsiunčiant trumpą kūrėjo biografiją, pažymint visus asmenis, prisidėjusius prie filmo kūrimo bei internetinę nuorodą (link), kurioje bus galima pasišiūrėti jūsų sukurtą filmą.

- Visi dalyviai turi užpildyti registracijos formą, kurią ras tinklalapyje www.zalgiriomusis.com ir ją pasirašę nukopijuoti ir atsiųsti el. paštu: **kulturostaryba@gmail.com**.

- Filmus konkursui galite siųsti iki 2010 m. rugsėjo 17 d.

Konkurso organizatoriai

Konkursą, norint parodyti Lietuvos paveldo svarbą ir sutelkti lietuvius JAV ir visame pasaulyje, organizuoja JAV LB Kultūros taryba

Laimėtojų apdovanojimas

Pirmoji – Didysis laimėjimas – 2,500 JAV dol. ir ta proga JAV LB Kultūros tarybos užsakymu sukurtas Atminimo medalis, skirtas Žalgirio mūšio 600-osioms metinėms paminėti.

Antroji – Sidabrinis laimėjimas – 1,000 JAV dol. ir Laimėtojo pažymėjimas

Apdovanojimai bus įteikti 2010 m. lapkričio 13 d. New York specialioje apdovanojimo ir geriausių konkurso filmų pristatymo iškilmėse.

Daugiau informacijos: tel.: 215-248-3049 arba tinklalapyje:

www.zalgiriomusis.com arba

Aldona Page
JAV LB Kultūros tarybos
pirmininkė
kulturostaryba@gmail.com

Kazimierui Jovaišai – 120

Šiais metais rugpjūčio 16 dieną minėsime Kazimiero Jovaišos – muzikos pedagogo, kompozitoriaus, chorų, styginių ir pučiamųjų instrumentų orkestrų vadovo, 120 metų amžiaus jubiliejų.

K. Jovaiša gimė Vainekonių kaime Pasvalio rajone (buvusi Biržų apskritys), ūkininko – kaimo muzikanto šeimoje. Pirmieji būsimos menininko mokytojai buvo jo tėvas ir vietos vargonininkas J. Burokas. Karjerą pradėjęs šeimos kapeloje kaime ir pajutęs, kad muzika yra jo pašaukimas ir gyvenimo prasmė, K. Jovaiša žengė savo pasirinktą muziko kelią, kurį pradėjo nuo vargonavimo ir muzikos teorijos kursų pas Juozą Naujalį. Apie 1912–1913 metus K. Jovaiša dirbo vargonininku pas J. Tumą-Vaižgantą Laižuvos bažnyčioje. Nuo 1913 iki 1917 metų jis tarnavo carinės Rusijos kariuomenėje ir buvo vienas iš kelių lietuvių, kuriems teko bendrauti su paskutiniu Rusijos imperatoriumi caru Nikolajumi II ir jo šeima – šie lietuviai 1914 metais grojo pučiamųjų instrumentų orkestre caro vasaros rezidencijoje Jaltoje – Livadijoje. Grįžęs iš tarnystės, 1917 m. K. Jovaiša vadovavo lietuvių dainos ir teatro mėgėjų draugijos „Rūta“ chorui Rygoje, tačiau po metų grįžo į Lietuvą ir čia, Linkuvos gimnazijoje, pradėjo vaisingą muzikinį pedagoginį darbą. 1928 m. jis eksternu baigė Klaipėdos konservatorijos pedagoginį skyrių, o nuo 1933 metų mokytojo darbą tęsė Rokiškyje, J. Tumo-Vaižganto gimnazijoje.

Rokiškyje subrendo K. Jovaišos pedagoginis talentas – tai buvo reikšmingiausi jo veiklos metai. Gimnazijoje maestro įsteigė styginių ir pučiamųjų instrumentų orkestrus, sukūrė chorą, pradėjo koncertinę veiklą. 1933 m. K. Jovaišos vadovaujamas Rokiškio moksleivių choras ir orkestras buvo geriausi Lietuvoje. 1936 m. K. Jovaiša parašė ir išleido pirmąjį lietuvišką solfedžio vadovėlį mokykloms, 1938 m. – antrą solfedžio ir muzikos teorijos vadovėlį „Do-Re-Mi“, parašė 5 operetas, nemažai kūrinių pučiamųjų instrumentų orkestrui, chorams.

Po karo, 1948 m., K. Jovaiša persikraustė į Panevėžį, kur dirbo muzikos mokytoju I vidurinėje, muzikos mokyklose, Mokytojų seminarijoje. Čia toliau kūrė ir aktyviai dalyvavo miesto bei Respublikos muzikiniame gyvenime. K. Jovaiša mirė 1984 metais. Palaidotas Panevėžyje, Katedros kapinėse.

Tarp daugybės K. Jovaišos mokinių buvo tokios iškili Lietuvos meno ir kultūros pasaulio asmenybės kaip chorvedžiai K. Griauzdė, A. Gradeckas, A. Kepenis, J. Peželis, A. Virbickas, kompozitorius J. Pakalnis, birbynininkas P. Samuitis, dailinin-

kas P. Stauskas, operos solistė I. Jasiūnaitė, aktorius P. Žindulis ir kiti.

* * *

Nuo 1999 m. Rokiškyje, K. Jovaišos artimųjų, šeimos narių ir Rokiškio muzikos mokyklos pastangomis rengiami K. Jovaišos vardo pučiamųjų instrumentų atlikėjų festivaliai-konkursai.

Šiais metais K. Jovaišos gimimo metinių jubiliejaus proga asociacija Kazimiero Jovaišos atminimo klubas, bendradarbiaujant su Rokiškio vaikų muzikos mokykla, ketina surengti jubiliejinį tarptautinį K. Jovaišos vardo pučiamųjų instrumentų atlikėjų festivalį maestro atminti. Renginyje ketina dalyvauti Rokiškio, Pasvalio, Biržų, Utenos gimnazijų ir muzikos mokyklų pučiamųjų instrumentų orkestrai, svečiai iš Ciesio (Latvija), pučiamųjų instrumentų orkestras „Panevėžio garsas“, kiti menininkai.

Esant pakankamai sudėtingai Lietuvos, o kartu ir vietos savivaldos ekonominei-finansinei padėčiai, sėkmingas festivalio organizavimas priklausys nuo rėmėjų ir jų geranoriškumo. Organizatoriai norėtų pakviesti kuo daugiau muzikinių kolektyvų ir su rėmėjų pagalba tikrai galėtų tai padaryti. Be to, festivalis neapsiribotų vien pučiamųjų instrumentų orkestrais, galėtų dalyvauti ir kitų kūrybinių grupių atstovai.

Apytikriais skaičiavimais, sėkmingam renginio organizavimui, dalyvių ir svečių priėmimui reikėtų surinkti 4,000–5,000 JAV dol. Todėl kviečiame buvusius Rokiškio J. Tumo-Vaižganto gimnazijos mokinius, buvusius K. Jovaišos auklėtinius, jų vaikus, visus kraštiečius, neabejingus savajai kultūrai ir istorijai, tapti renginio rėmėjais ir taip prisidėti prie K. Jovaišos muzikinio palikimo, kultūros ir muzikos paveldo puoselėjimo, jaunimo muzikinio auklėjimo ir kūrybos skatinimo.

Festivalį planuojama surengti š. m. rugsėjo 24 d., įtraukiant jį į Rokiškio miesto gimtadienio šventės programą. Renginys vyks Rokiškyje, J. Tumo-Vaižganto vidurinėje mokykloje. (M. Riomerio g. 1, Rokiškis). Visi rėmėjai bus įvardyti ir pakviesti į festivalį kaip svečiai. Renginys bus filmuojamas, todėl negalintiems atvykti rėmėjams renginio įrašai bus išsiųsti DVD formatu.

Paramai skirtas lėšas maloniai prašome pervesti: Kazimiero Jovaišos atminimo klubas, Vyžuonėlių g. 5, LT-28178 Utena, Lithuania.

Daugiau informacijos suteiks Robertas Petronis, tel. +370-6984-3885 arba el. paštu:

petronis.r@gmail.com

Kazimiero Jovaišos atminimo klubo info

Stasė Staponkus, gyvenanti **Union Pier, MI**, užsiprenumeravo „Draugą“ dar metams ir kartu atsiuntė mums 50 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Stasė Gricius, gyvenanti **Santa Monica, CA**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. auką. Labai ačiū.

Nijolė ir Joseph Nausėdos, gyvenantys **Homer Glen, IL**, pratędami metinę „Draugo“ prenumeratą paaukojo laikraščiui 50 dol. auką. Tariame nuoširdų ačiū.

Irene Ulpa, gyvenanti netoli **Boston, MA**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą bei paaukojo leidybai paremti 50 dol. auką. Labai ačiū.

Žymiojo krepšininko Zenono Puzinausko 90-asis gimtadienis

EDVARDAS ŠULAITIS

2010 m. kovo 4 d. tyliai praėjo žymiojo Lietuvos krepšininko Zenono Puzinausko 90-asis gimtadienis. Nepaisant, kad jis amžinybėn iškeliavo didžiųjų karščių metu 1995 m. liepos 16 d. Beverly Shores, IN, jo atminimas išliks ilgiems laikams Lietuvos sporto istorijoje.

Z. Puzinauskas su žmona (Ona Palionyte) 1957 metais per Čikagoje surengtą Lietuvos krepšinio rinktinės veteranų pagerbimą.
Edvardo Šulaičio nuotr.

Šis 1920 m. Kaune gimęs sportininkas baigė tenykštę jėzuitų gimnaziją ir Vytauto Didžiojo universitetą, kur nemažai sportavo. Bet jo didžiausias pasiekimas – žaidimas Lietuvos krepšinio rinktinėje, kuri 1937 m. Rygoje ir 1939 m. Kaune iškovojo Europos čempionų laurus.

1937 m. Kaune įvykusiame iškilmingame krepšinio rinktinės pagerbime, tuometinis Lietuvos prezidentas A. Smetona jį (kaip ir kitus rinktinės žaidėjus) apdovanojo Vytauto

Didžiojo pirmojo laipsnio medaliu ir „Jaunosios Lietuvos“ organizacijos Trijų liepsnų antrojo ir trečiojo laipsnio apdovanojimais.

Z. Puzinauskas žaidynių Rygoje metu buvo jėzuitų gimnazijos abiturientas ir pergalės proga buvo atleistas nuo baigiamųjų egzaminų (jis buvo vienas iš geriausių mokinių).

Veikla Vokietijoje

Z. Puzinauskas 1944 m. pasitraukė į Austriją, vėliau – Vokietiją. Čia dirbo vertėju JAV kariuomenės štabe, be to, aktyviai sportavo – žaidė krepšinį, reikėsi lengvojoje atletikoje. 1945–1948 m. dalyvavo lengvosios atletikos varžybose, kur pelnė nemažai pergalių. Taip pat žaidė krepšinį Kempteno stovykloje, įsikūrusioje „Šarūno“ reprezentacinėje komandoje ir Vokietijos lietuvių krepšinio rinktinėje.

Šalia to ėjo aukštas pareigas YMCA pasaulinėje organizacijoje. 1947 m. Augsburgėje buvo išrinktas pirmuoju vyr. FASK'o pirmininku išėivijoje. 1951 m. atvykęs į JAV, Čikagą, kitais metais tapo Š. Amerikos vyr. FASK'o pirmininku iš šios organizacijos išsirutuliojo Š. Amerikos Lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjunga).

Ir Čikagoje jis darbavosi YMCA organizacijoje, dirbo Raudonajame kryžiuje; išsikėlęs į Beverly Shores buvo vietinio lietuvių klubo nariu ir ramiai leido auksinės senatvės dienas. Be to, buvo gana gražaus „Sporto“ žurnalo redakcinio kolektyvo narys, rašė sportiniais klausimais.

Buvo vedęs krepšininkę O. Palionytę

Z. Puzinauskas buvo vedęs žinomą krepšininkę Oną Palionytę, kuri dar tebegyvena Čikagos apylinkėse ir gerai prisimena tas dienas, kai gyveno su garsiuoju Lietuvos krepšininku Zenonu Puzinausku, kuris aukso raidėmis įrašytas į Lietuvos sporto istoriją.

TRISDEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A Dr. JONAS JUOZEVIČIUS

*Mūsų gyvenimas kaip samanė bitelė
Vėlyvą vakarą į avilį parskris,
Jau bus daina nutilusi, jau bus gražiai pašalę –
Kaip Dievo mintys susirinksim pas duris.*

Bernardas Brazdžionis

A. a. dr. Jonas Juozevičius mirė 1980 m. birželio 4 d. Šv. Mišios už jo sielą bus aukojamos Lietuvoje birželio 4 d. ir birželio 6 d. 10:30 val. r. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, Marquette Park, Čikagoje.

Maloniai prašome maldoje prisiminti a. a. dr. Joną Juozevičių.

**Žmona Aldona, dukterys Ramunė ir Jūratė,
sūnus Jonas ir jų šeimos**

KAIP KALBAME IR RAŠOME

Atkelta iš 8 psl.

Kiek vėliau, XIX amžiaus pabaigoje, leistuose geografijos vadovėliuose (pvz., Šerno ir Juozapo Žebrio) *vulkanai* lietuviškai vadinti *ugnekalniais* ar *ugniakalniais*. Su jungiamuoju balsiu *-i-* *ugnikalnis* pirmą kartą pavartotas 1906 m. J. Mečio „Trumpame Žemės aprašyme“, kuri redagavo Jonas Jablonskis (kalbininkas Arnoldas Piročkinas teigia, jog *ugnikalnis* Jablonskio sudarytas naujadaras). Tad nuo tų metų ir galėtume kalbėti apie *ugnikalnio* (su *-i-*) pradžią.

* * *

Dabartinės lietuvių kalbos tekstųne ugniakalnis tepavartotas 5-età kartų, o *ugnikalnis* – 334. Nurungti jį šiandieninėje vartosenoje būtų sunku, tuo labiau, kad geografijos srityje *ugnikalnis* – pakankamai ilgai vartojamas ir seniai prigijęs terminas. Beje, P. Skardžiaus, S. Barzduko ir J. M. Laurinaičio dar 1950 m. išleisto *Lietuvių kalbos vadovo* žodynylyje taip pat pateiktas *ugnikalnis* (ne *ugniakalnis* ar *ugnakalnis*). Šalia jo – žvaigždutė, kuri pridedama prie tų naujadarų, „kurių kilmė buvo žinoma redaktoriui“. Tačiau Bostone kiek

vėliau leistos *Lietuvių enciklopedijos* 32 tome (1965 m.) pateiktas *ugniakalnis*, tiesa, su nuoroda į *vulkaną*.

Iš trumpos apžvalgos matyti, jog Matulionio *ugniakalnis* – visiškai geras dūrinys, tačiau bendrinėje kalboje ir terminijoje paplitęs *ugnikalnis*. Galbūt šios formos (o ne *ugniakalnio*) išigalėjimui bendrinėje kalboje turėjo reikšmės J. Jablonskio autoritetas?

Literatūra:

DLKG – Dabartinės lietuvių kalbos gramatika, redaktorius Vytautas Ambrazas, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1996.

Dabartinės lietuvių kalbos tekstųnas, svetainė internete: donelaitis.vdu.lt

Gedrimas, Robertas, 2003: „J. A. Pabrėžos geografijos vadovėlio terminai“, *Terminologija* 10, 117–134.

Lietuvių enciklopedija, T. 32, Boston: Lietuvių enciklopedijos leidykla, 1965.

LKG – Lietuvių kalbos gramatika, T. 1, vyr. redaktorius K. Ulvydas, Vilnius: „Mintis“, 1965.

Skardžius, Pranas, Stasys Barzdukas, Jonas Martynas Laurinaitis, 1950: *Lietuvių kalbos vadovas. Tartis ir rašyba. Kirčiavimas/Kalbos dalykai. Žodynas*, Bielefeld: Lietuvių Tremtinių Bendruomenė.

Šernas [Juozas Adomaitis], 1899: *Geografija, arba Žemės aprašymas. Pagal Geikie, Nalkovskį ir kitus su-taisė Šernas* [rašyba sudabartinta – A.T.], Chicago, Ill.: spauda ir kaštais „Lietuvos“.

Žebrys, Juozapas, 1896: *Trumpas aprašymas apie žemę arba Žem-rašys* [rašyba sudabartinta – A.T.], Tilžė: J. Schoenkės spaustuvė.

Vytautas Markevičius, gyvenantis **Merrillville, IN**, užsiprenumeravo „Draugą“ metams ir kartu paaukojo laikraščiui 75 dol. auką. Labai ačiū, kad mus skaitote ir dosniai remiate.

Aldona A. ir Elegijus Kaminskas, gyvenantys **Orland Park, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą bei paaukojo leidybai paremti 50 dol. auką. Nuoširdžiai dėkojame.

Bronė ir Vytautas Pauliai, gyvenantys **Palm Beach Gardens, FL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė mums 50 dol. auką. Labai ačiū.

Regina ir Algirdas Dapkai, gyvenantys **Osterville, MA**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. auką. Esame Jums labai dėkingi.

**MUTUAL
FEDERAL BANK**

Namams paskolos, apdraustos sąskaitos

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
773-847-7747 * www.mutualfederalbank.com
Stephen M. Oksas, *President*

Patarnaujam Čikagos ir apylinkių lietuviams daugiau kaip 100 metų.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦**Čikagos netradicinio kino festivalio svečias** – Jonas Mekas. Festivalis birželio 1 – liepos 1 dienomis vyksta „Gene Siskel Film Center“, 164 N. State St., Chicago. Birželio 25 d., penktadienį, 8:15 val. v. ir birželio 26 d., šeštadienį, 4:45 val. p. p. J. Mekas susitiks su netradicinio filmo festivalio Čikagoje žiūrovais. Kviečiame dalyvauti. Bilietus galite užsisakyti tel.: 800-982-2787. Daugiau informacijos tel.: 312-846-2600.

♦**Šv. Kazimiero kongregacijos** seserys maloniai kviečia visus dalyvauti šv. Mišiose ir pasimelsti, kad kongregacijos steigėja Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta Palaimintąja. Šv. Mišios bus aukojamos šeštadienį, birželio 5 d., 9:30 val. r. seselių Motiniškajame name, 2601 W. Marquette Rd., Chicago. Mišias aukos kun. August Belauskas, Mundelein seminarijos profesorius. Po Mišių – kavutė. Kviečiame dalyvauti.

♦**Čiurlionio galerijoje Jaunimo** centre, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, birželio 5 d., šeštadienį, 3 val. p. p. vyks prisiminimų apie neseniai iškeliavusį Anapolin dailininką Juozą Mieliuolį popietė. Matysime filmą apie gegužės 31 d. Lietuvoje, Radvilų rūmuose pasibaigusią J. Mieliuolio parodą, pasidalinsime prisiminimais. Muzikinę programą atliks Lindos Veleckytės styginis kvartetas – smuikininkai Linda Veleckytė, Nina Saito, Ralph Boyd ir Andrew Eckard (violončelė).

♦**Ateitininkų namų (1380 Castlewood Dr Lemont, IL)** gegužinė vyks šį sekmadienį, birželio 6 d. Pietūs, muzika, loterija ir gera nuotaika. Pradžia 12 val. p. p. Visi kviečiami.

♦**Penktadienį, birželio 18 d., 7 val. v.** Balzeko lietuvių kultūros muziejus ir Čikagos-Vilniaus susigimniavusių miestų komitetas kviečia į dokumentinio filmo „1941 metų Birželio sukilimas“ (režisierius Linas Augutis, trukmė: 30 min.) peržiūrą ir susitikimą su dr. Kaziu Ambrozaičiu.

♦**Šilčiausios, linksmiausios, skaniausios** Joninės vyks sekmadienį, birželio 20 d., nuo 12 val. p. p. iki 9 val. v. Pasaulio lietuvių centre, Lemont. Joninių svečias – dainininkas Arvydas Vilčinskas.

♦**Švč. Mergelės Marijos Gimimo** parapijos salėje sekmadienį, birželio 6 d., po 10:30 val. r. šv. Mišių vyks kun. dr. Kęstučio Trimako pagerbimas 80-ųjų gimimo metinių ir 50 metų kunigystės išventinimo pro-

gomis. Kviečiame parapijiečius dalyvauti.

♦**Tradicinė Jonių ir Jonų šventė** birželio 27 d. nuo 12 val. p. p. iki 8 val. v. vyks Willowbrook priemiestyje, 6526 Clarendon Hills Rd., Willowbrook, IL 60527, arabiškų žirgų fermoje. Lietuviškos tradicijos ir Amerika. Laužas, dainos, šokiai ir tikra gaisrinė, atgaivai – alus, gaivinantys gėrimai, „Kunigaikščių užkeigos“ patiekta lietuviškas maistas. Didžiausias malonumas vaikams: gyvuliukai, jojimas, pripūstos pilyos, o būsimoms nuotakoms – vainikėlių nėrimas ir metimas! Tautinė ir tarptautinė programa. Dainos, šokiai ir žaidimai. Tel. informacijai: 708-207-8406. Laukiame visų!

IŠ ARTI IR TOLI...

♦**Santaros-Šviesos suvažiavimas** Lietuvoje vyks š. m. birželio 25–27 dienomis Molėtų rajone, Alantoje, Naujasodyje, Technikumo gatvėje, 2. Dalyvių registracija iki birželio 23 dienos: elena.sakalauskaite@gmail.com arba tel. 867-88-8111. Nario mokestis – 20 Lt., studentams ir moksleiviams – 10 Lt. Birželio 25 d. 8:30 val. r. (Lietuvos laikų), iš Vilniaus Katedros aikštės į Alantą, o 27 d. 6 val. v. iš Alantos į Vilnių važiuos autobusus.

♦**Washington/Baltimore lietuvių** jaunimo sąjunga (DC/BLJS) kviečia į tradicines Jonines (Rasos šventę), kuri vyks Chesapeake & Ohio National Park (Swains Lock Rd. ir River Rd. sankirta, Potomoc, MD) 2010 m. birželio 26 d., šeštadienį, nuo 6 val. v. iki 9 val. v. Jūsų laukia tradicinis laužas, muzika, lietuviškas maistas, dainos, vainikėlių pynimas, žaidimai. Auka – 10 dol. Daugiau informacijos gausite tel.: 941-685-0143 (Robertas Kupstas) arba paštu: robertkbyla@gmail.com

♦**Šventės organizacinis komitetas** ir Putnam seselės kviečia liepos 25 d. atvykti į seselių sodybą, 600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260, kur vyks Suartėjimo šventė-gegužinė. Programoje: 11 val. r. – šv. Mišios; 12 val. p. p. – pietūs, po jų – įvairiausi užsiėmimai. 3 val. p. p. – Neringos stovyklautojų programa; 4 val. p. p. – didžioji loterija. Tarp laimingų bilietų – Šimkų bendrovės (Hartford, CT) įsteigtas laimėjimas – kelionė į Lietuvą, „Taupos“ (Boston, MA) ir Sofijos Šakalienies įsteigti piniginiai laimėjimai, Juozo ir Elzbietos Liudžių dovana – raguolis. Daugiau informacijos el. paštu: Daiva@rcn.com arba Diana nork@yahoo.com.

Ieško giminių

Noriu pagelbėti vienai neįgaliai mūsų klientei Dianai Astrauskienei (Erslovaitei), gyvenančiai Kauno g. 29 bt.1, Rokiškio m. LT-42116.

Ji ieško savo dėdės Erslovo Balio, gim. 1920 m. ir jo vaikų Dianos ir Edžio. Ryšys nutrūko 2004 m. rugsėjo 10 d. (Ši data yra ant paskutinio laiško). Siuntėjo adresas tuo metu buvo: Erslovas Balys Po. Box 773 Beverly Shores, IN 46301, USA. Minėta moteris beveik šešeri metai negauna jokios žinios apie savo arti-

muosius. Kadangi gyvename labai labai toli, todėl tikrai ne mūsų galioms kaip nors kitaip pasitarnauti sprendžiant artimųjų paieškos problemą. Labai lauksime Jūsų atsakymo.

Ką nors žinančius apie Erslovų šeimą prašome rašyti: Vytauto 25, Rokiškis, Lietuva. Mūsų tel./fax.: 8-458-31275.

Audronė Kaupienė
Rokiškio socialinės paramos centro direktorė

DRAUGO FONDAS

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, IL 60629
Tel.: 773-585-9500

Birželio mėnesį prisimename savo tėvelius, tėvukus, gyvus ir mirusius. Birželį švenčiame populiarius vardadienius: Jonus, Petrus, Povilus, Adolfus... Lietuvoje per Jonines ieškome paparčio žiedą, o kaip čia, Amerikoje?

Prisiminkime tėvelius, o vardadienių, jubiliejų ar švenčių progomis savus draugus ir pasveikinkime per „Draugą“ ar įamžinkime iškeliavusius amžinybėn Draugo fonde.

Draugo fondas remia dienraštį „Draugas“, kuriame atsispindi visas mūsų išeivijos gyvenimas. „Draugas“ yra lietuvių tėsinsys.

Įrašykime Draugo fondą savo testamentuose. DF aukos nurašomos nuo federalinių mokesčių. Čekius rašyti: Draugas Foundation, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Abiturientai šv. Mišiose š. m. gegužės 16 d. Dievo Apvaizdos parapijoje, Southfield, MI. Nuotraukoje iš kairės: Juozas Zubrickas, Vytis Anužis, Lukas Laniauskas, SJ, Andrius Nemanis, kun. Peter Ciuciulla, Matas Lukaszewicz ir Viktoras Puškorius. Lukas Rudis negalėjo dalyvauti šv. Mišiose, bet irgi yra šių metų abiturientas.

Kęstučio Šontos nuotr.

PALAIMINTOJO J. MATULAIČIO MISIJOJE

□ **Devyndienis gyviems ir mirusiems** tėvams atminti Palaimintojo J. Matulaičio misijoje prasideda sekmadienį, birželio 6 d.

□ **Birželio 10 d. į JAV atskrenda** buvęs Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos kapelionas Algirdas Paliokas, SJ. Kunigas dalyvaus prelato Igno Urbono jubiliejinėje šventėje, sakys pamokslą.

□ **Birželio 13 d., sekmadienį, 10:30 val. r.** Lemonto apylinkės valdyba PLC sodelyje rengia trumpą Gedulo ir Vilties dienos minėjimą.

□ **Tą patį savaitgalį viešės kun.** dr. Vidmantas Šimkūnas, SJ, kartu su atstovais iš JAV, Indonezijos, Peru dalyvavęs tarptautinėje Katalikiškų

studijų konferencijoje „Katalikybė ir demokratija“, kuri vyks Loyola University Chicago.

□ **Birželio 16–17 misijoje** dienos trumpam apsilankys tėvas Gediminas Kijauskas, SJ Cleveland švęsiantis savo kunigystės 50-mečio sukaktį. Kun. G. Kijauskas, SJ apilankys tėvą Juozą Arlauską, SJ, šiuo metu gyvenantį Jėzuitų senelių namuose, Montreal, Canada.

□ **Kun. Artūras Sederavičius, SJ** patarnaus misijoje nuo liepos 4 d. iki liepos 20 d.

□ **Liepos 22–29 dienomis** misijoje lankysis kun. Hermanas Šulcas, SDB, daug metų dirbęs Ruandoje ir Lietuvoje įsteigęs jaunimo sodybą.

Šeštadienį, birželio 5 d., nuo 6 val. v. iki 9 val. v. galerijoje „Hangar Gallery North“, 3026 Airport Ave., Santa Monica, CA vyks jaunos menininkės lietuvaits Kristos Augius parodos atidarymas.

2009 m. pabaigoje šios menininkės darbus matėme ir Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Čikagoje. K. Augius paroda tęsis iki liepos 3 d.

Daugiau informacijos tel. 310-397-7449 arba tinklalapyje www.krista-augius.com